

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор школи

Н.В.Бондаренко

30 серпня 2018 року

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

СПЕЦІАЛЬНОЇ ЗАГАЛЬНООСВІТНЬОЇ ШКОЛИ «НАДІЯ» м. КИЄВА

НА 2018-2019 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1 клас

Схвалено
на засіданні педагогічної ради
протокол №1
від 30.08. 2018 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Спеціальна загальноосвітня школа «Надія» м.Києва є спеціальним загальноосвітнім навчальним закладом I-III ступенів з продовженим робочим днем для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, що забезпечує реалізацію права таких громадян на здобуття повної загальної середньої освіти та здійснює заходи з реабілітації.

Освітній процес здобувачів освіти у школі «Надія» здійснюється з урахуванням індивідуальних особливостей психічного та фізичного розвитку за змістом, формами і методами їх навчання, відповідного режиму дня, що забезпечує системність реабілітаційних заходів через поєднання навчально-виховної, корекційно-розвиткової, лікувально-профілактичної роботи.

Освітній процес у закладі має корекційну спрямованість. Шляхом поєднання індивідуального та диференційованого підходів створюються передумови для подолання порушень психофізичного розвитку, засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу, розвитку їх здібностей, допрофесійної підготовки, подальшої соціалізації.

Школа «Надія» у своїй діяльності керується Конституцією України, законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», «Про реабілітацію інвалідів в Україні», «Про психіатричну допомогу», Конвенцією про права інвалідів, (ратифіковану Законом України №1767-УІ від 16.12.2009 року), нормативно-правовими актами Президента України, Кабінету Міністрів України, наказами Міністерства освіти і науки України, інших центральних органів виконавчої влади, рішеннями Солом'янської районної в м.Києві державної адміністрації, місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, управління освіти Солом'янської районної в місті Києві державної адміністрації, «Положенням про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку» затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 15.09.2008 № 852, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 22.12.2008 за № 1219/15910, «Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах», затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 08.12.2016 № 8, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03.02.2016 за № 184/28314, Державними

санітарними нормами „Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів”, затверджених наказом Міністерства здоров'я України від 20.03.2013 № 144, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.03.2013 за № 410/22942, власним Статутом.

Мова навчання й виховання у школі «Надія» – українська.

Освітню програму складено на виконання Закону України «Про освіту», Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 р. №87, на основі типових освітніх програм початкової освіти.

Типові освітні програми, за якими розроблено освітню програму

№ додатку навчального плану	Програма навчання	Варіант Типових освітніх програм, затверджених Міністерством освіти і науки України
№1	Загальноосвітня (індивідуальна форма навчання)	Типова освітня програма для ЗЗСО, розроблена під керівництвом Р.Б.Шияна. (наказ МОН від 21.03.2018 № 268)
№2	Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку (індивідуальна форма навчання)	Типова освітня програма початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (наказ МОН №814 від 26.07.2018, додаток 11)
№3	Для дітей з порушеннями інтелектуального розвитку (класно-урочна форма навчання)	Типова освітня програма початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами (наказ МОН №814 від 26.07.2018, додаток 11)

Освітня програма окреслює рекомендовані підходи до планування й організації СЗОШ «Надія» єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, також логічної

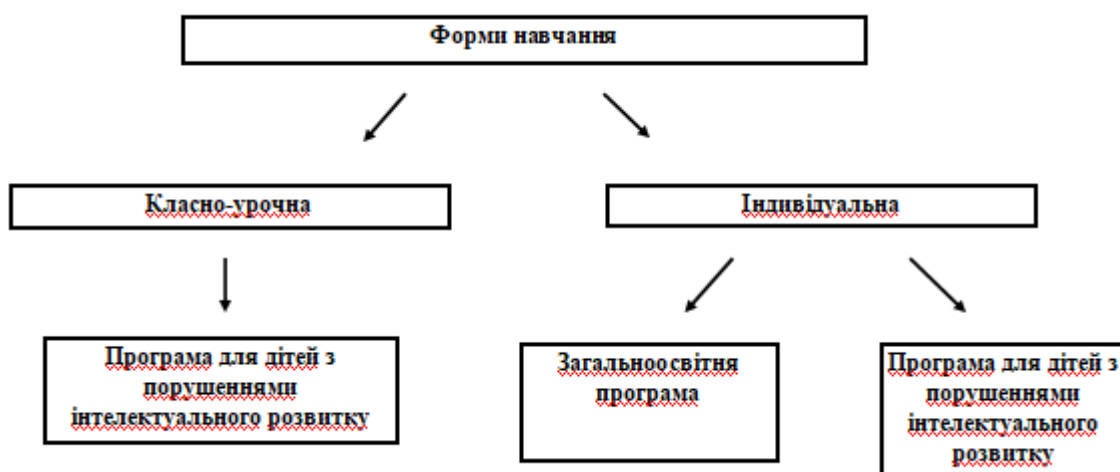
послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів (додатки 1-3);

- очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою.

Освітня програма враховує вікові особливості розвитку дітей і дає можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти та індивідуальними особливостями фізичного та психічного розвитку.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей: вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, математична компетентність, компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність, підприємливість та фінансова грамотність.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

За індивідуальною формою навчання заняття відбуваються в домашніх умовах або на базі закладу. У разі здійснення індивідуального навчання за однотипними індивідуальними навчальними планами та програмами учні

можуть об'єднуватися на базі закладу у класи (малі групи) від 2 до 6 осіб з урахуванням психолого-педагогічної доцільності.

Наповнюваність класів для дітей, які мають складні порушення у розвитку, становить не більше 6 осіб.

Індивідуальне навчання передбачає навчальне навантаження 10 годин на тиждень на одного учня, 350 годин на рік. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-х класів класно-урочної форми навчання становить 735 годин на рік для одного класу, 2940 годин на тиждень для чотирьох класів.

Детальний розподіл навчального навантаження учнів, які навчаються за загальноосвітньою програмою (індивідуальна форма навчання) окреслено у навчальному плані - додаток № 1, розподіл навчального навантаження учнів, які навчаються за програмою для дітей з інтелектуальними порушеннями (індивідуальна форма навчання) – додаток № 2, розподіл навчального навантаження учнів, які навчаються за програмою для дітей з інтелектуальними порушеннями (класно-урочна форма навчання) – додаток №3.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого року навчання, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову.

Навчальні плани зорієнтовані на роботу школи за 5-денним навчальним тижнем.

Форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, які організовує вчитель.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів: дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні справи, екскурсії тощо.

Тривалість уроку (навчального заняття) визначається Положенням про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку (затвердженого

наказом Міністерства освіти і науки України від 15.09.2008 року № 852), Державними санітарними нормами „Гігієнічні вимоги до улаштування, утримання і режиму спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів) для дітей, які потребують корекції фізичного та (або) розумового розвитку, та навчально-реабілітаційних центрів”, затверджених наказом Міністерства здоров'я України від 20.03.2013 № 144, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.03.2013 за № 410/22942 і становить у 1 класі 35 хвилин.

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87, години з фізичної культури та корекційно-розвиткові заняття не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження для учнів.

Щоденна кількість і послідовність навчальних занять визначається:

- для класно-урочної форми навчання - розкладом уроків, що складається на кожний семестр відповідно до санітарно-гігієнічних та педагогічних вимог і погоджується директором.
- для індивідуальної форми роботи - графіком індивідуального навчання з дотриманням педагогічних та санітарно-гігієнічних вимог з урахуванням індивідуальних особливостей учнів.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за програмою.

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Зарахування учнів до 1 класу школи «Надія» здійснюється на підставі направлення Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).

Програма навчання дитини та рекомендації щодо корекційної роботи зазначається у витязі з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації.

Прийняття учнів до 1-х класів школи «Надія» проводиться, як правило, до початку навчального року за наказом директора школи згідно зі Статутом на підставі:

- висновку КМППМК (Київської міської психолого-медико-педагогічної консультації або ЦППМК (Центральної психолого-медико-психологічної консультації);
- направлення Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації).
- заяви батьків або осіб, які їх замінюють;
- копії свідоцтва про народження дитини;

- особової справи (витягу з особової справи) та документа про наявний рівень освіти (крім дітей, які зараховуються до навчального закладу вперше);
- індивідуальної програми реабілітації інваліда (для дитини-інваліда);
- довідки про стан слуху, зору, мови, стан інтелекту, неврологічний стан, виписки з історії розвитку дитини.

Для зарахування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, окрім зазначених, подаються документи, передбачені пунктом 37 Порядку провадження органами опіки та піклування діяльності, пов'язаної із захистом прав дитини, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.09.2008 N 866.

Зарахування на індивідуальну форму навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2016 № 8. При цьому перевагою при зарахуванні користуються діти-інваліди із значними порушеннями опорно-рухового апарату, рухової сфери, які самостійно не пересуваються і не обслуговують себе та у зв'язку з тяжкими фізичними вадами відповідно до індивідуальної програми реабілітації дитини-інваліда потребують індивідуального догляду. Це діти з такими захворюваннями:

- церебральні паралічі;
- наслідки поліомієліту у відновному і резидуальному станах;
- артрогрипоз, хондродистрофія, міопатія, наслідки інфекційних поліартритів;
- інші вроджені і набуті деформації опорно-рухового апарату;
- порушеннями слуху, зору, пов'язаними з первинним порушенням опорно-рухового апарату;
- різними відхиленнями в психічному розвитку, пов'язаними з первинним порушенням опорно-рухового апарату.

Також до школи на індивідуальне навчання зараховуються діти з тяжкими сукупними фізичними та (або) психічними порушеннями, які відповідно до індивідуальної програми реабілітації дитини-інваліда чи медичних показань потребують індивідуального догляду з відповідними медичними показаннями:

- страждають на часті епілептичні напади;
- страждають на терапевтично-резистентні судомні напади;
- мають стійкий денний, нічний енурез і енкопрез унаслідок органічного ураження центральної нервової системи;

- із затримкою психічного розвитку, пов'язаною із залишковими явищами органічних уражень головного мозку або соціальною (педагогічною) занедбаністю;
- з шизофренією із стійкими психопатичними розладами;
- шизофренію з наявністю продуктивної симптоматики, тяжкі порушення поведінки, небезпечні для дитини та оточення;
- раннім дитячим аутизмом;
- з психічними захворюваннями, у яких, окрім розумової відсталості, спостерігаються інші тяжкі нервово-психічні порушення;
- з глибокими відхиленнями у поведінці;
- яким за станом здоров'я протипоказане перебування в дитячому колективі;
- з тяжкими порушеннями мовлення на фоні нормального слуху (алалія, афазія та ін.);
- органічним ураженням центральної нервової системи або органічною деменцією різного походження, яка відповідає легкій та помірній розумовій відсталості;
- з розумовою відсталістю або органічною деменцією, яка відповідає легкій та помірній розумовій відсталості з вираженими і стійкими психопатоподібними розладами;
- мають мовленнєві порушення, що можуть бути виправлені в процесі індивідуальних занять з учителем-логопедом.

У 2018-2019 навчальному році до 1-х класів школи «Надія» за класно-урочною формою навчання приймаються діти з розумовою відсталістю за направленням Департаменту освіти і науки виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) згідно з медичними показаннями та протипоказаннями у відповідності до «Положення про спеціальну загальноосвітню школу (школу-інтернат) для дітей, які потребують корекції фізичного та(або) розумового розвитку» (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 15.09.2008 року №852).

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності:

освітній процес у 1 класах класно-урочної форми навчання забезпечують:

вчителі початкових класів - 4, вчитель розвитку мовлення – 1, вчитель ЛФК – 1, вчитель музики і ритміки – 1;

для індивідуальної форми навчання:

вчителі початкових класів – 6, вчителі-дефектологи – 49, вчитель ЛФК – 1, вчитель англійської мови – 1.

З них: мають кваліфікаційну категорію «спеціаліст вищої категорії» - 26, «спеціаліст I категорії» - 29, «спеціаліст II категорії» - 8, спеціалістів – 1.

Педагоги, які працюють з учнями 1-х класів, підвищили кваліфікаційний рівень згідно вимог Нової Української школи:

Вчителі початкових класів	-Онлайн-курси для вчителів початкових класів «EdEra» та додатково - Тренінги для вчителів 1-х класів	10 4
Вчитель англійської мови	- Онлайн-курси для вчителів початкових класів «EdEra» та додатково курси Нової Української школи для вчителів англійської мови «Ukrainian English Language Teacher Learning Platform»	1
Вчитель музики і ритміки	Онлайн-курси для вчителів початкових класів «EdEra»	1
Вчитель розвитку мовлення	Онлайн-курси для вчителів початкових класів «EdEra»	1
Вчителі-дефектологи	Онлайн-курси для вчителів початкових класів «EdEra»	12 пройшли, 37 проходять
Практичний психолог та вчитель 1-х класів	Курси «Інтерактивна система проєкції «Чарівний килим» за методом Інноваційно-інтерактивного навчання»	2

- **навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності** здійснюється відповідно до Державного стандарту початкової освіти, Типових освітніх програм початкової освіти 2018 року. Фахівці школи адаптують наявні методичні розробки, розробляють самостійно дидактичні матеріали для забезпечення навчально-виховного процесу учнів за різними нозологіями.

Навчання учнів класно-урочної та індивідуальної форм навчання проводиться за навчальними календарно-тематичними планами відповідно до освітніх програм. Навчання учнів з помірною розумовою відсталістю здійснюється за ідивідуальними навчальними календарно-тематичними планами та індивідуальними програмами.

Педагогічні працівники розробляють навчальні календарно-тематичні плани добирають підручники, навчальні посібники, яким надано гриф Міністерства освіти та науки України, науково-методичну літературу, дидактичні матеріали, педагогічні технології, що мають забезпечувати отримання освіти на рівні державного стандарту. Педагогічні працівники ознайомлюють батьків учнів (осіб, що їх замінюють) із змістом індивідуального календарно-тематичного плану на поточний навчальний рік після його затвердження керівником закладу.

У випадках, коли здобувачі освіти мають ускладнені порушення психофізичного розвитку, тетрапарези, парапарези, гіперкінетичні розлади, дизартрію, дисграфію, дислексію, акалькулію, алалію та не можуть засвоїти програму з окремих предметів або опанувати певний вид діяльності, педагогічна рада школи за поданням педагогів приймає рішення про переведення таких учнів на навчання за індивідуальними навчальними програмами з предметів базового компоненту освіти чи з окремого предмету(ів). Індивідуальні навчальні програми розробляються вчителем на основі рекомендованої ПМПК програми та програм, реєкoмендованих Міністерством освіти і науки України, освітньої програми школи, розглядаються педагогічною радою і затверджуються керівником школи та погоджуються з батьками (особами, які їх замінюють).

- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності:

Навчальні кабінети початкової школи розміщені на другому поверсі навчального корпусу. У холі знаходиться зона відпочинку для дітей, облаштована м'якими модулями «Чарівний куточок» та інтерактивною системою «Чарівний килим».

Навчальні класи для 1-х класів		4
Технічні засоби навчання	Ноутбуки	4
	Інтерактивна система проєкції з набором навчального програмного забезпечення в єдиному корпусі	1
	Музичний центр	2
Мережа інтернет	Підключено перші класи	
Меблі	Учнівські парти та стільці, шафи для зберігання засобів навчання, дошки аудиторні магнітно-крейдові, дошки коркові набори м'яких модулів	
Дидактичні засоби	Набори сюжетних та предметних малюнків,	

	набори конструкторів, комплекти таблиць, плакатів, моделі, модулі та муляжі, бібліотечка дитячої літератури, набори настільних розвивальних ігор
--	--

У домашніх умовах робоче місце дитини організовують батьки та забезпечують витратними матеріалами за консультативної підтримки вчителя. Заклад забезпечує учнів підручниками та наявними в бібліотеці дидактичними матеріалами.

- **якість проведення навчальних занять:** контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю проведення уроків, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробку рекомендацій щодо їх покращення здійснює заступник директора з НВР початкової школи згідно з планом внутрішкільного контролю.

- **моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей):** проводиться з урахуванням структури порушення, психофізичного стану, індивідуальних медичних та психологічних особливостей учнів.

У першому класі застосовується вербальне, формувальне оцінювання. Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях. Домашні завдання не задаються.

Облік результатів завершального (підсумкового) оцінювання, що здійснюється з урахуванням динаміки зростання навчальних досягнень учня, фіксується вчителем у свідоцтві досягнень (наказ МОН №924 від 20.08.2018 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі»

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- **оновлення методичної бази освітньої діяльності:** основними завданнями щодо оновлення методичної бази освітньої діяльності школи вбачаємо удосконалення професійної діяльності педагогів. У закладі функціонує методичне об'єднання вчителів початкових класів. Згідно з графіком роботи МО проводяться методичні наради, де вчителі мають змогу поділитися

досвідом, підготувати повідомлення щодо особливостей організації освітнього процесу у закладі, ознайомитися з впровадженням нових педагогічних технологій, методик і методів навчання.

- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення: проводиться постійно, відповідно до плану роботи школи на навчальний рік, перспективного плану розвитку школи та плану внутрішнього контролю. Питання контролю виконання навчальних планів та освітніх програм регулярно розглядаються на методичних нарадах та засіданнях педагогічної ради школи.

- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників: підвищення фахового і кваліфікаційного рівня, методичної майстерності педагогічних працівників школи відбуваються завдяки системі методичної роботи в школі, навчання на курсах підвищення кваліфікації, самоосвіті вчителів.

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти: моніторинг стану сформованості освітнього середовища школи має на меті чіткий контроль розвитку освітнього середовища, в яке входять учні, вчителі та батьки. Освітнє середовище закладу спрямоване на створення оптимальних умов навчання й виховання дітей з особливими потребами. В школі постійно проводиться соціально-психологічна робота.

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ПРОГРАМА

Освітню програму укладено за такими галузями:

Освітні галузі	Реалізується через предмет
Мовно-літературна: рідномовна освіта (українська мова і література)	Українська мова (інтегрований курс «Навчання грамоти»)
Мовно-літературна: іншомовна освіта	Англійська мова
Математична	Математика
Природнича, технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична	Я досліджую світ
Мистецька*	Мистецтво
Фізкультурна	Фізична культура

*За рішенням педагогічної ради школи від 30.08.2018 року протокол №1.

Змістові лінії кожної освітньої галузі реалізуються паралельно та розкриваються через «Пропонований зміст», який окреслює можливий навчальний матеріал, на підставі якого будуть формуватися очікувані результати навчання та відповідні обов'язкові результати навчання.

Оскільки освітня програма ґрунтується на компетентнісному підході, теми/тези рубрики «Пропонований зміст» не передбачають запам'ятовування учнями визначень термінів і понять, а активне конструювання знань та формування умінь, уявлень через досвід практичної діяльності.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті початкової освіти, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної галузі. Очікувані результати навчання здобувачів освіти подано за змістовими лініями.

Українська мова (інтегрований курс «Навчання грамоти»)

4 год./тиждень, 140/рік, 6 резервних

Пропонований зміст	Очікувані результати
Змістова лінія «Взаємодіємо усно»	
<p>Сприймання усної інформації. Умови безпосереднього спілкування: можливість бачити й чути один одного. Розуміння значення слова як умова успішного спілкування.</p> <p>Спілкування та людські емоції (радість, сум, страх, злість). Несловесні засоби спілкування (міміка, жести, рухи тощо).</p> <p>Аналіз та інтерпретація (розкриття змісту) почутого.</p> <p>Оцінювання усної інформації. Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.</p> <p>Створення усних монологічних висловлень Есе (без уведення терміну на прикладі “крісло автора”).</p>	<p>З увагою <i>сприймає</i> усні репліки співрозмовника, <i>доречно реагує</i> на них; <i>виконує</i> навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції; <i>слухає й розуміє</i> коротке монологічне висловлення; <i>відповідає на запитання</i> за змістом прослуханого (<i>хто? що? де? коли? як?</i>); <i>розповідає</i>, про що мовиться в тексті, який прослуховувався; <i>ділиться</i> своїми почуттями та емоціями від почутого; <i>розповідає</i>, що зацікавило в усному повідомленні; <i>відтворює</i> по ролях (з учнями або вчителем) діалог із прослуханих казок, розповідей; <i>вступає</i> в діалог на теми, які викликають зацікавлення; <i>самостійно формулює</i> репліки (запитання) до співрозмовника за змістом попередньо підготовленої короткої бесіди на добре знайому тему; <i>уважно слухає</i> співрозмовника й <i>адекватно відповідає</i> на його запитання; <i>користується</i> формулами мовленнєвого етикету в ситуаціях навчального та побутового спілкування (вітання, прощання, вибачення, подяка, звернення з проханням);</p>

	<p><i>дотримується</i> правил спілкування з людьми різного віку; <i>використовує</i> відповідно до ситуації спілкування несловесні засоби (жести, міміка тощо); <i>регулює</i> дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування; <i>повторює</i> услід за вчителем зразок зв'язного висловлення (обсягом 2-3 речення) зі збереженням його змісту та інтонаційних особливостей; <i>переказує</i> знайому казку, короткий прослуханий текст з опорою на подані малюнки, словосполучення, запитання, план; <i>самостійно будує</i> коротке зв'язне висловлення за поданим початком, малюнком (ілюстрацією, серією малюнків), на основі прослуханого тексту або випадку з життя</p>
Змістова лінія «Читаємо»	
<p>Формування і розвиток навички читання.</p> <p>Сприймання і практичне розрізнення художніх текстів.</p> <p>Аналіз та інтерпретація змісту тексту.</p> <p>Формування рефлексивного досвіду за змістом прочитаного.</p> <p>Ознайомлення з різними джерелами та видами інформації.</p> <p>Робота з дитячою книжкою. Назва книжки. Елементи книжки: обкладинка, титульна сторінка, ілюстрації. Мета читання (розважитися, отримати інформацію). Пошук у тексті необхідної інформації. Вибіркове читання. Художня і науково-популярна література, тексти із щоденного життя. Структура тексту-розповіді: початок дії, розвиток дії, кінець дії. Бібліотека як освітньо-культурний центр.</p> <p>Орієнтовний зміст літературного матеріалу: <i>дитяча література в авторській, жанрово-тематичній різноманітності:</i> – твори усної народної творчості (казки, лічилки, загадки, скоромовки, пісеньки та</p>	<p><i>читає вголос</i> доступні тексти переважно цілими словами (окремі слова ускладненої структури – складами); <i>виявляє</i> у процесі читання <i>розуміння</i> значень більшості слів, <i>звертає увагу</i> на незнайомі слова, запитує у дорослих їх значення; <i>правильно інтонуює</i> речення, у кінці яких стоять різні розділові знаки (після попередньої підготовки); <i>читає і називає</i> нескладні за змістом і формою фольклорні та літературні тексти (загадка, лічилка, казка, вірш, оповідання); <i>виділяє</i> в структурі тексту заголовки; <i>пояснює</i> зв'язок заголовка та ілюстрацій зі змістом твору (у прозорих випадках); <i>виявляє розуміння</i> фактичного змісту невеликих за обсягом і нескладних текстів: <i>пояснює</i>, яка подія відбулася, <i>називає</i> персонажів твору, <i>відповідає на запитання</i> за змістом прочитаного; <i>пояснює</i>, якими словами в тексті автор описує характер героя, його зовнішність, передає красу природи і т. ін.(з допомогою вчителя); <i>переказує</i> близько до змісту прочитаний твір чи окремі його епізоди з опорою на ілюстрації, запитання вчителя; <i>висловлює власне ставлення</i> до прочитаного: хороший / поганий вчинок, хто сподобався / не сподобався в творі, які епізоди найбільше запам'яталися, вразили; <i>читає по ролях</i> діалоги з казок, оповідань, віршів (після попередньої підготовки); <i>має уявлення</i> про найважливіші джерела</p>

<p>ін.), – доступні віку художні твори відомих письменників України та зарубіжжя на актуальні теми для дітей: літературні казки, оповідання, вірші, комікси; – науково-художні дитячі тексти; – дитяча періодика; <i>теми дитячого читання:</i> про Батьківщину, сім'ю, живу й неживу природу, дітей, шкільне життя, дружбу, пригоди, винаходи, фантастика та ін.</p>	<p>інформації: дитячі книжки, журнали, енциклопедії, телебачення, бібліотека, Інтернет; <i>розрізняє</i> вербальну і візуальну інформації в тексті; <i>знаходить</i> за завданням учителя потрібну візуальну інформацію в дитячій книжці, дитячому журналі, пояснює її зміст; <i>знаходить і називає</i> елементи дитячої книжки (прізвище автора, заголовок, ілюстрації), спираючись на них, <i>висловлює</i> здогад, про що може розповідатися в книжці (творі); <i>розрізняє</i> дитячі книжки казок, оповідань, віршів у виданнях з чітко вираженим поліграфічним оформленням (ілюстраціями, заголовком, графічним представленням тексту); <i>дотримується правил</i> збереження книжки та гігієни читання (під керівництвом дорослого); <i>пояснює</i> свої читацькі вподобання (яким темам надає перевагу); <i>відповідає</i> на запитання, про що (про кого) любить читати; <i>називає</i> своїх улюблених літературних героїв</p>
---	---

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»

<p>Відомості про письмо як засіб спілкування на відстані та в часі. Загальне ознайомлення з історією письма. Малюнкове письмо стародавніх народів(на рівні оповідань). Формування і розвиток навички письма. Буква як знак звука. Алфавіт. Створення власних письмових висловлень. Перевірка письмових робіт</p>	<p><i>називає і розбірливо пише</i> всі рукописні малі й великі літери українського алфавіту, дотримуючись графічних, технічних, гігієнічних вимог; <i>розрізняє</i> друковане і рукописне письмо; <i>стисує</i> слова і речення з друкованого і рукописного тексту; <i>пише</i> під диктування слова, речення з 3-4 слів; <i>добирає й записує</i> назву малюнка, заголовки до тексту (з допомогою вчителя); <i>складає й записує</i> речення за ілюстрацією, життєвою ситуацією (самостійно та з допомогою вчителя); <i>дотримується</i> культури оформлення письмових робіт; <i>перевіряє</i> написане; <i>виявляє і виправляє</i> недоліки письма (графічні, орфографічні, пунктуаційні) самостійно чи з допомогою вчителя</p>
--	--

Змістова лінія «Досліджуємо мовлення»

<p>Дослідження мовних звуків, правильна їх вимова.</p> <p>Позначення звуків буквами.</p> <p>Вправлення у поділі слів на склади.</p> <p>Дослідження ролі наголосу в словах.</p> <p>Спостереження за лексичним значенням слів.</p> <p>Ознайомлення зі словами – назвами предметів, ознак, дій, чисел, службовими словами.</p> <p>Дослідження і конструювання речень.</p> <p>Дослідження тексту.</p>	<p><i>має уявлення про мовні звуки; розрізняє голосні і приголосні звуки за звучанням та способом вимовляння; правильно вимовляє тверді й м'які, дзвінкі й глухі приголосні звуки; відтворює ланцюжок звуків у почутому слові (без явищ асиміляції); пояснює зміну значення слова в результаті заміни одного зі звуків; має уявлення про букви, розрізняє звуки і букви; позначає мовні звуки буквами на письмі; правильно записує слова, вимова й написання яких збігаються; правильно позначає на письмі м'якість приголосних звуків; відтворює алфавітні назви букв; має уявлення про склад, вимовляє слова по складах; пояснює співвідношення між звуками і буквами у складі, слові; має уявлення про мовні звуки; розрізняє голосні і приголосні звуки за звучанням та способом вимовляння; правильно вимовляє тверді й м'які, дзвінкі й глухі приголосні звуки; відтворює ланцюжок звуків у почутому слові (без явищ асиміляції); пояснює зміну значення слова в результаті заміни одного зі звуків; має уявлення про букви, розрізняє звуки і букви; позначає мовні звуки буквами на письмі; правильно записує слова, вимова й написання яких збігаються; правильно позначає на письмі м'якість приголосних звуків; відтворює алфавітні назви букв; має уявлення про склад, вимовляє слова по складах; пояснює співвідношення між звуками і буквами у складі, слові; поділяє на склади слова під час переносу їх частин в інший рядок; має уявлення про наголос, визначає на слух склад, який вимовляється з більшою силою голосу; розрізняє наголошений і ненаголошені склади в слові; правильно наголошує загальноживані слова; пояснює залежність значення слова від зміни наголосу в ньому (в окремих випадках); має уявлення про номінативну функцію слова; співвідносить слово і зображення відповідного предмета, дії, ознаки, числа; розрізняє близькі й протилежні за значенням слова; розпізнає слова, які мають кілька значень; доповнює тематичні групи слів; встановлює відповідність між родовою і видовими назвами; упізнає і розрізняє слова – назви предметів, ознак, дій, чисел, службові слова (з допомогою вчителя); ставить до слів питання хто? що? який? яка? яке? які? що робить? що роблять? скільки? (з допомогою вчителя); має уявлення про речення; розпізнає речення за графічними орієнтирами (велика буква на початку, розділовий знак у кінці);</i></p>
---	--

	<p><i>визначає</i> кількість слів у реченні, яке складається з 1-4 слів; <i>інтонаційно правильно вимовляє</i> (читає) розповідні, питальні й окличні речення і відповідно <i>оформлює</i> їх на письмі (використовує відповідні розділові знаки); <i>дотримується</i> правила вживання великої літери на початку речення; <i>доповнює</i> речення 1-2 словами за змістом; <i>складає</i> речення за малюнком, з поданих слів, на задану тему; <i>має</i> уявлення про текст (практично відрізняє його від речення); <i>добирає</i> заголовок до тексту (з допомогою вчителя); <i>визначає</i> кількість речень у тексті (з 2-4 речень), <i>виявляє</i> їх межі за графічними орієнтирами</p>
Змістова лінія «Досліджуємо медіа»	
<p>Уявлення про медіа. Робота з медіапродукцією. <i>Візуальні медіа.</i> Книжка як джерело інформації. Періодичні друковані видання (журнал, газета). Фотографія як джерело інформації (наприклад: пейзаж, портрет, сюжетна світлина). Малюнок як джерело інформації. Комікси. <i>Аудіовізуальні медіа.</i> Мультифільми. Улюблений герой. Кіноафіша (інформаційне призначення). Колір, звук, музика в мультифільмах. Критерії добору мультифільмів для перегляду.</p>	<p><i>сприймає</i> зміст і форму простих медіапродуктів (малюнки, світлини, комікси, дитячі журнали, мультфільми тощо), бере участь в їх обговоренні; <i>бере участь</i> в обговоренні змісту і форми медіапродуктів; <i>розповідає</i> про свої враження від прослуханих / переглянутих медіапродуктів</p>
Змістова лінія «Театралізуємо»	
<p><i>Театр і гра.</i> Інсценізація улюблених казок і віршів. Вистава. Діалог між акторами – обмін висловлюваннями. Важливість імпровізації у грі. Простір для гри акторів у спілкування. Актори як учасники гри у спілкування. Роль глядачів у виставі. Репліка як словесний складник висловлювання. Жести, міміка, інтонації, пози, дії – несловесний складник висловлювання. Декорації та театральний реквізит. Театральний костюм як складник ролі. Театральна афіша.</p>	<p>- <i>використовує</i> голос і мову тіла (міміку, жести, рухи) для відтворення емоцій персонажів казок, байок тощо; <i>імпровізує</i> з інтонацією, тембром та силою голосу, відтворюючи репліки персонажів казок, віршів, народних пісень тощо; <i>передає</i> своє <i>враження</i> від побаченого в малюнках, у листах подяки; - <i>створює</i> в групі афішу, реквізит, костюми, маски, декорації;</p>

Математика

2 год./тиждень; 70 год./рік, 4 резервних

Пропонований зміст	Очікувані результати
Змістова лінія «Лічба»	
<p>Ознаки об'єктів навколишнього світу: колір, розмір, форма тощо. Спільні та відмінні ознаки. Порівняння і впорядкування об'єктів навколишнього світу за однією або декількома ознаками. Лічба за правилами об'єктів навколишнього світу в межах 100. Порядкова лічба.</p> <p>Лічба в прямому і зворотному порядку</p>	<p><i>відтворює</i> послідовність чисел у межах сотні; <i>лічить</i> до 100 в прямому і зворотному порядку; <i>уживає</i> в мовленні порядкові числівники при встановленні порядкового номера об'єкта відносно іншого; <i>визначає</i> істотні, спільні та відмінні ознаки об'єктів навколишнього світу; <i>порівнює</i> і <i>впорядковує</i> об'єкти навколишнього світу за однією або декількома ознаками</p>
Змістова лінія «Числа. Дії з числами»	
<p>Натуральні числа 1-10. Позначення числа цифрою. Цифра 0. Склад чисел 2-10. Числова пряма. Попереднє і наступне число. Числа 11-100. Позиційний запис числа. Порівняння чисел. Знаки $<$, $>$, $=$. Арифметичні дії додавання (знаходження цілого) та віднімання (знаходження частини цілого). Назви компонентів дій додавання та віднімання. Знаходження невідомих компонентів дій додавання та віднімання Зв'язок між діями додавання та віднімання. Переставний закон додавання. Додавання і віднімання чисел у межах 100 Прийоми виконання арифметичних дій додавання і віднімання.</p> <p>Прості сюжетні, в тому числі компетентнісно-зорієнтовані задачі.</p> <p>Навчальні дослідження</p>	<p><i>співвідносить</i> кількість об'єктів навколишнього середовища з відповідним натуральним числом і навпаки; <i>читає</i> і <i>записує</i> числа, <i>утворює</i> числа різними способами; <i>визначає</i> десятки й одиниці у складі двоцифрового числа; <i>порівнює</i> числа різними способами; <i>виконує</i> додавання та віднімання на основі нумерації чисел; <i>розуміє</i> сутність арифметичних дій додавання і віднімання; <i>прогнозує</i> результат додавання та віднімання; <i>володіє</i> навичками додавання і віднімання одноцифрових чисел у межах 10; <i>використовує</i> у мовленні назви компонентів та результатів арифметичних дій додавання і віднімання; <i>коментує</i> виконання обчислень;</p> <p><i>знаходить</i> число, яке на кілька <i>одиниць</i> більше (менше) за дане;</p> <p><i>розуміє</i> сутність різницевого порівняння чисел;</p> <p><i>знаходить</i>, на скільки одне число більше або менше за інше; <i>користується</i> в обчисленнях переставним законом додавання; <i>встановлює</i> взаємозв'язок між діями додавання і віднімання, <i>використовує</i> його під час</p>

	обчислень; <i>визначає</i> невідомий компонент дії додавання і <i>знаходить</i> його значення
Змістова лінія «Вимірювання величин»	
<p>Вимірювання величин (довжини, маси, температури, часу, місткості (об'єму) за допомогою підручних засобів та вимірювальних приладів. Одиниці вимірювання величин та співвідношення між ними. Запис результатів вимірювання величин.</p> <p>Вимірювання довжини предметів або відрізків. Побудова відрізків заданої довжини.</p> <p>Визначення часу за годинником з точністю до 1 год / 5 хв. Календар та його використання для опису і розв'язання повсякденних проблем.</p> <p>Вимірювання місткості (об'єму) посудини за допомогою літрової (або іншої) мірки.</p> <p>Порівняння об'єктів навколишнього світу за довжиною, масою, місткістю (об'ємом).</p> <p>Доцільність застосування одиниць вимірювання величин у конкретних випадках.</p> <p>Гроші. Операції з грошима. Формування поняття «решта»</p> <p>Іменовані числа. Перетворення іменованих чисел, виражених в одиницях двох найменувань.</p> <p>Порівняння, додавання і віднімання іменованих чисел.</p> <p>Розв'язання проблемних ситуацій зі свого життя, що містять групи пов'язаних між собою величин.</p>	<p><i>вимірює і порівнює</i> величини: довжину, масу, місткість; <i>використовує</i> короткі позначення величин (сантиметр – см, дециметр – дм, метр – м); маси (кілограм – кг); місткості (літр – л); часу (година – год, доба, тиждень); <i>додає і віднімає</i> іменовані числа, подані в одних одиницях величини; <i>користується</i> інструментами й допоміжними засобами для вимірювання величин; <i>користується</i> годинником (у межах цілих годин) і календарем для відстеження подій у своєму житті, спостережень у природі тощо; <i>оперує</i> грошима в уявному (ігровому) процесі купівлі-продажу, <i>використовує</i> їх короткі позначення (гривня – грн, копійка – к.)</p>
Змістова лінія «Просторові відношення. Геометричні фігури»	
<p>Трикутник, чотирикутник, квадрат, круг. Точка, пряма, промінь, відрізок, ламана.</p> <p>Куб, куля, циліндр, конус, піраміда.</p>	<p><i>розпізнає</i> геометричні фігури за істотними ознаками; <i>співвідносить</i> реальні об'єкти з моделями та зображеннями геометричних фігур; <i>моделює</i> геометричні фігури; <i>вимірює</i> довжину відрізка; <i>креслить</i> відрізки заданої довжини</p>
Змістова лінія «Робота з даними»	
Виділення і впорядкування даних за певною ознакою.	<i>читає</i> дані, вміщені на схематичному рисунку, в таблиці;

	вносить дані до схем; користується даними під час розв'язування практично зорієнтованих задач і в практичних ситуаціях.
--	---

Я досліджую світ

1,5 год/тиждень, 52,5 год/рік, 3 резервних

Пропонований зміст	Очікувані результати
Тема «Я школяр»	
Школа – наш дім. Професії людей, які працюють у школі. Правила спілкування. Слова ввічливості. Розігрування діалогів знайомства. Уміння товаришувати. Добрі справи, вчинки. Робоче місце першокласника. Виготовлення лепбука «Розпорядок дня» Безпека в школі.	Має уявлення про свої обов'язки як школяра, правила поведінки на уроці, на перерві. Знає, хто працює в школі. Доречно вживає слова етикету (вітання, прохання, прощання, звертання, подяки, вибачення); доброзичливо спілкується з іншими в спільній діяльності. Як скласти портфель (практична робота). Складання розпорядку дня з допомогою дорослих (практична робота). Розпізнає ситуації небезпеки вдома, на вулиці або у школі та пояснює, що робити в цих ситуаціях
Тема «Я людина»	
Що означає бути Людиною. Моє ім'я, звідки воно взялося (<i>право на ім'я</i>). Моє зовнішнє та внутрішнє «Я» (<i>фізичні ознаки, почуття, думки</i>). Я – неповторний / неповторна. Який я? Яка я? Досліджую свої можливості. Виявляю мої вподобання. Аналізую свої звички. Визначаю свої знання та вміння. Описую мій характер (<i>окремі риси, на вибір учня / учениці</i>)	Розмірковує, якими рисами характеру має володіти людина і чому. Аналізує свою поведінку, уподобання, виділяючи риси, якими вирізняється з-посеред інших і які надають йому / їй неповторності. Досліджує і представляє (на прикладі однолітків і родини) неповторність кожної людини, беручи до уваги зовнішність, поведінку, характер, уподобання тощо
Тема «Я на вулиці»	
Безпечна дорога до школи. Складові дороги: тротуар, проїзна частина вулиці. Дорожні знаки. Правила переходу проїзної частини. Вибір безпечного маршруту від школи додому. Безпечні місця для ігор і розваг. Складання і застосування	Розрізняє основні знаки та символи дорожнього руху. Обирає безпечну дорогу, розробляє безпечний маршрут до / зі школи з урахуванням правил дорожнього руху. Обирає свої дії як учасник дорожнього руху з найменшим ризиком. Описує можливі ризики для життя і здоров'я на вулиці, на дорозі. Розрізняє підозрілі предмети (забуті речі, зброя

<p>узагальнених правил поведінки, пов'язаних з виконанням соціальних ролей пішохода, пасажира (практична робота). Робота з папером. Правила роботи з ножицями та правила наклеювання паперу. Різання паперу. Виготовлення аплікації «Світлофор»</p>	<p>та її елементи тощо) та пояснює, куди і як звернутися з повідомленням про знахідку. Визначає осіб, які можуть надати допомогу в разі небезпеки. Описує приклади діяльності служб допомоги в небезпечних ситуаціях та ідентифікує їх телефони. Демонструє, як попросити допомоги при потребі. Знає правила роботи з ножицями, дотримується їх під час роботи. Виготовлює аплікацію «Світлофор»</p>
Тема «Я пізнаю світ»	
<p>Як людина пізнає світ. Органи чуття, за допомогою яких людина пізнає навколишній світ. Об'єкти живої і неживої природи та їхні ознаки (величина, колір, форма, смак тощо). Спостереження та експеримент як основні методи дослідження. Прилади, які допомагають досліджувати природу. Дотримання правил безпеки під час проведення спостережень та дослідів. Людина і природа: чому ми любимо і бережемо природу? Значення природи для життя людини</p>	<p>Визначає які органи чуття знадобляться для обраного дослідження. Обирає у найближчому оточенні те, що цікаво дослідити. Досліджує об'єкти природи, використовуючи доступне обладнання (лупу, термометр, компас, лінійку тощо). Використовує різні джерела для пошуку інформації про довкілля. Розпізнає тіла неживої і живої природи. Групує об'єкти природи за однією ознакою. Встановлює найпростіші взаємозв'язки в живій і неживій природі, між живими організмами і навколишнім середовищем, між природними умовами та господарською діяльністю людей. Розуміє цінність природи для життя людей, залежність якості життя людей від стану навколишнього середовища</p>
Тема «Осінь мозаїка»	
<p>Осінь та її ознаки. Спостереження за сезонними змінами у природі. Безпечна поведінка на природі (ліс, водойми, гори тощо). Малювання графічними матеріалами, фарбами</p>	<p>Спостерігає за сезонними змінами у природі. Дотримується безпечної поведінки на природі. Створює власну картину з відбитків фарбою осіннього листя.</p>
Тема «Мій дім. Моя сім'я»	
<p>Що поєднує родину? Скільки нас у родині: склад, роль та місце кожного. Право дитини на життя в родині, любов та піклування. Обов'язки батьків і дітей у сім'ї.</p>	<p>Пояснює функції та значення батьків для кожної людини. Пояснює, які почуття пов'язують його / її з близькими людьми, висловлює припущення про те, чим вони зумовлені. Описує й обмірковує свої права й обов'язки в сім'ї, школі. Розрізняє потреби близьких людей та друзів. Уважно вислуховує думку співрозмовника,</p>

<p>Повага до себе та інших людей.</p> <p>Виготовлення оберегу для своєї родини.</p>	<p>висловлює свій погляд, шануючи гідність інших. Пояснює, чому потрібно дотримуватися встановлених правил.</p> <p>Організовує безпечне робоче місце з допомогою дорослих. Бере до уваги необхідність економного використання матеріалів. З допомогою виготовлює оберіг із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва (за зразком чи власним задумом)</p>
<p>Тема «Хочу бути здоровим»</p>	
<p>Людина. Взаємозв'язок людини і природи. Харчування і здоров'я. Продукти харчування (корисні, некорисні, шкідливі).</p> <p>Культура харчування. Правила поведінки за столом. ервірування столу.</p> <p>Складання серветки.</p> <p>Охайність та гігієна.</p> <p>Фізичні вправи і здоров'я.</p>	<p>Усвідомлює людину як частину природи і суспільства, її відмінності від інших живих істот. Досліджує свій організм.</p> <p>Пояснює, як харчування впливає на здоров'я людини.</p> <p>Розрізняє корисні і шкідливі продукти харчування.</p> <p>Знає та дотримується правил поведінки за столом. З допомогою дорослого сервірує стіл.</p> <p>Складає серветку за технікою «Орігамі».</p> <p>Володіє найпростішими гігієнічними навичками, навичками самообслуговування.</p> <p>Доглядає за власним одягом, взуттям.</p> <p>Розуміє переваги акуратності, доброзичливості, чесності.</p>
<p>Тема «Зимова мозаїка»</p>	
<p>Зима та її ознаки. Спостереження за сезонними змінами у природі.</p> <p>Здорова поведінка та корисні звички для збереження здоров'я взимку.</p> <p>Правила поведінки у громадських місцях (на ковзанці, у парку тощо).</p> <p>Зимові свята. Зимові розваги.</p> <p>Витинанка «Сніжинка»</p>	<p>Називає пори року та відповідні їм місяці; тривалість доби і року. Установлює взаємозв'язок між порою року і погодою.</p> <p>Визначає місця, де можна безпечно відпочити.</p> <p>Правила безпечної поведінки вдома та на вулиці під час зимових свят.</p> <p>Називає родинні зимові свята і традиції.</p> <p>Створює виріб за зразком або власним задумом самостійно чи із допомогою дорослих</p>
<p>Тема «Вода – всюди»</p>	
<p>Вода та її властивості. Значення води у природі та житті людини. Вплив питної води на організм людини.</p>	<p>Пояснює значення води для рослин, тварин і людини. Називає властивості води. «Шлях» води до оселі людини. Збереження та охорона водойм.</p> <p>Пояснює важливість впливу питної води на</p>

Колообіг води в природі. Аплікація «Колообіг води в природі»	організм. Виготовлює аплікацію та пояснює як відбувається колообіг води в природі
Тема «Про Сонце»	
Сонце – джерело світла і тепла. Значення сонячного світла для життя. Спостереження за утворенням тіні від предметів.	Пояснює значення сонячного світла для живих організмів. Описує, як виникають «сонячні зайчики». Пояснює, чому утворюється тінь. Розрізняє об'єкти, які випромінюють світло, прозорі та непрозорі об'єкти.
Тема «Україна – моя Батьківщина»	
Що таке Батьківщина? Україна та її сусіди. Київ – столиця України. Пізнання історії свого краю, символів держави. Хто такі герої (на прикладах із національної історії). Мої герої та їхні вчинки (<i>персонажі книжок, мультфільмів, кінофільмів, батьки, інші родичі, знайомі</i>). Найважливіші державні свята. Толерантне ставлення до різноманітності культур, звичаїв народів, які проживають в Україні та за її межами. Виготовлення лепбука «Моя Україна»	Розповідає про Україну як про свою Батьківщину. Має уявлення про зміст символів держави (прапор, герб, гімн, українська мова), історичні пам'ятки свого краю. Розпитує дорослих (родичів) про сучасне громадське життя та минуле України. Розповідає про найважливіші державні свята України. Створює лепбук «Моя Україна», добирає необхідні матеріали, раціонально використовує їх.
Тема «Мандруємо Україною»	
Як можна подорожувати Україною. Визначні місця. Рекорди України. Різнманітна природа України.	Представляє загальні відомості про Україну. Називає природні та культурні пам'ятки України. Описує рослинний та тваринний світ України
Тема «Повітря»	
Повітря. Значення повітря для живої природи. Повітря та його властивості. Вимірювання температури повітря.	Має уявлення про повітря та його значення для живої природи. Описує зміни, що відбуваються з повітрям (розширення під час нагрівання і стискання під час охолодження).

<p>Вітер – рух повітря. Чисте повітря. Рослини – «легені» планети. Шкода від забрудненого повітря. Захист повітря від забруднення. Виготовлення вітрячка з паперу. Складання та згинання паперу. Раціональне використання паперу. Послідовність дій під час згинання паперу. Різання паперу по прямій лінії. Охайність під час виконання практичних робіт</p>	<p>Розкажує, чим корисний вітер у природі, як людина використовує вітер. Дотримується правил поведінки в довкіллі. Складає та згинає папір, дотримується послідовності дій під час згинання паперу. Раціонально використовує матеріал, охайно працює.</p>
<p>Тема «Про права і правила»</p>	
<p>Громада і гурт: спільне та відмінне (<i>спрощено</i>). Шкільна громада. Місцева громада. Громадянські права та обов'язки як члена суспільства. Права дитини. Хто такий добрий громадянин. Правила поведінки у громадських місцях, які я відвіую (у крамниці, парку, на дитячому майданчику тощо). Я покупець</p>	<p>Розповідає про свої права і обов'язки як учасника / -ці шкільної та місцевої громад, пояснює важливість цих прав і обов'язків.</p> <p>Долучається до корисних справ громади.</p> <p>Виявляє зв'язки між людьми в суспільстві (хто про кого дбає, значення праці людей для добробуту країни).</p> <p>Дотримується встановлених в освоєному громадському просторі (у школі, парку, на дитячому майданчику тощо) правил.</p> <p>Пояснює, чому потрібно дотримуватися встановлених правил.</p>
<p>Тема «Весняна мозаїка»</p>	
<p>Весна та її ознаки. Спостереження за сезонними змінами у природі. Особливості життя рослин і тварин навесні. Родинні свята і традиції.</p> <p>Використання у роботі солоного тіста. Виготовлення жайворонка.</p>	<p>Описує зміни в природі навесні. Спостерігає за добовими та сезонними змінами у природі. Проводить (самостійно або в групі) прості спостереження / досліди. Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження чи експериментування. Фіксує здобуту інформацію. Спостерігає за перелітними і осілими птахами своєї місцевості й описує їхню поведінку. Виготовляє з солоного тіста жайворонка за зразком. Раціонально використовує матеріали.</p>

Тема «Світ рослин»	
<p>Різноманітність рослин. Будова рослин (корінь, квітка, стебло, листки, плоди). Умови вирощування рослин. Грунт. Охорона рослин.</p>	<p>Називає рослини рідного краю. Пояснює, що потрібно рослинам для життя. Застосовує безпечні прийоми праці під час застосування інструментів та пристосувань. Має уявлення про ґрунт, його властивості. Вирощує рослини вдома, у школі, описує етапи розвитку рослин. Пояснює навіщо і як охороняти рослини</p>
Тема «Світ тварин»	
<p>Тварини дикі і свійські. Спостереження за тваринами (комахами, павуками, рибами, жабами, птахами, звірами) Охорона тварин.</p>	<p>Називає і порівнює свійських і диких тварин. Розпізнає за деякими ознаками комах, павуків, раків, риб, жаб, птахів і звірів. Пояснює можливі небезпеки, з якими може стикатися людина в довкіллі. Використовує інформацію з відомих та запропонованих іншими джерел (книги, фільми тощо). Описує поведінку тварин у різні пори року. Пояснює навіщо і як охороняти тварин</p>
Тема «Інформація»	
<p>Як ми отримуємо і передаємо інформацію. Джерела інформації. Правила безпечної поведінки в інтернеті. Виготовлення кишенькової книжечки</p>	<p>Досліджує сприйняття інформації різними органами чуття. Робить висновок щодо виду інформації та способу її сприйняття. Дотримується безпечного режиму роботи з цифровими пристроями та в мережі. Пояснює необхідність збереження особистої інформації. Звертається по допомогу, коли є сумніви з приводу змісту чи співрозмовника в мережах і реальному житті. Виготовляє виріб з пареру, дотримуючись правил роботи з ножицями</p>
Тема «Винаходи людства»	
<p>Природні, штучні та рукотворні об'єкти, їхнє значення для людини. Імовірні небезпечні ситуації (з технікою). Винаходи людства та їхній вплив на життєдіяльність людини. Люди і машини. Цифрові пристрої для навчання, побуту, гри, безпеки, розвитку та збору інформації. Моделювання, конструювання та виготовлення виробів із готових елементів деталей конструктора за графічним зображенням, схемою та</p>	<p>Розпізнає природні та рукотворні (штучні) об'єкти. Порівнює рукотворні (штучні) об'єкти за певними властивостями. Розрізняє природне і створене людиною довкілля. Пояснює, як використовувати штучні матеріали (пластмасу, гуму, скло, метал, папір) на основі їхніх властивостей. Наводить приклади того, як рукотворні (штучні) об'єкти (серед них і механізми) допомагають людині. Описує деякі найважливіші винаходи людства. Моделює виріб із готових</p>

за власним задумом.	елементів деталей конструктора за графічним зображенням, схемою та за власним задумом.
Тема «Літня мозаїка»	
<p>Літо та його ознаки. Правила поведінки у громадських місцях, які я відвідую (у крамниці, парку, на дитячому майданчику тощо). Безпечні місця для ігор і розваг. Використання у роботі пластиліну, полімерної глини чи соленого тіста (плоскі та об'ємні форми); тканини, ниток, нетканих матеріалів (пласка та об'ємна аплікація на основі простих симетричних та асиметричних форм), природних матеріалів та інших матеріалів (пласкі та об'ємні вироби). Виготовлення літньої мозаїки.</p>	<p>Описує зміни в природі влітку. Спостерігає за добовими та сезонними змінами у природі. Проводить (самостійно або в групі) прості спостереження / досліди. Розповідає про власні емоції, які виникають під час спостереження чи експериментування. Фіксує здобуту інформацію. Пояснює можливі небезпеки, з якими може стикатися людина в доквітлі.</p>

Мистецтво

0,5 год./тиждень; 17,5 /рік, 1 резервна

Пропонований зміст	Очікувані результати
Змістова лінія «Художньо-практична діяльність»	
<p>Спів. Імпровізації голосом, пластикою, на музичних інструментах. Відтворення рухами характеру, темпу, ритму музики. Інценізація пісень, створення театралізованих образів. Гра на музичних інструментах (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо): створення елементарного ритмічного супроводу до пісні, ритмічних послідовностей тощо. Знайомство з нотним записом (нотний стан, скрипковий ключ, ноти в межах I октави, тривалості звуків – ціла, половинна, чверть, восьма). Використання музичної діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану. Використання різних ліній, плям, форм, кольорів і їх відтінків для створення візуальних образів. Організація робочого місця. Створення зображень графічними</p>	<p><i>співає</i> вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор) у відповідному настрої, характері; <i>дотримується</i> правил співу (постава, дихання) <i>створює</i> елементарний ритмічний супровід до пісні; <i>виконує</i> пісні «у ролях», відтворюючи образ мімікою, пластикою рухів; <i>відтворює</i> прості ритмічні послідовності (створені з половинних, четвертних та восьмих тривалостей); <i>добирає</i> тембр інструменту (трикутники, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо) для передачі відповідного образу; <i>грає</i> в ансамблі прості композиції (трикутники, бубни, барабан, сопілка (за умови дотримання гігієни користування), ксилофон тощо); <i>імпровізує</i> голосом (музичні, мовленнєві інтонації), на музичних інструментах; <i>орієнтується</i> в поняттях музичної грамоти (нота, нотний стан, звук, тривалості (ціла, половинна, чверть, восьма), метр, розмір), має уявлення про запис нотного тексту); <i>відтворює</i> прості форми предметів і об'єктів доквітля фарбами (акварель, гуаш), графічними</p>

<p>матеріалами, фарбами. Елементарне компонування елементів композиції (площинної, об'ємної). Вирізування, конструювання з паперу. Робота з природними матеріалами. Елементарна стилізація форм оздоблювальних елементів різних видів декоративно-прикладного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка тощо). Ліплення з пластичних матеріалів. Дотримання охайності та правил техніки безпеки. Дослідження довкілля, виявлення цікавих, незвичайних об'єктів для створення художніх образів. Прикрашення місця, де навчається, живе. Використання образотворчої діяльності для задоволення та поліпшення емоційного стану. Інсценізація (виконання нескладних ролей), етюди-наслідування. Відтворення елементарних танцювальних елементів. Імпровізації засобами пантоміми (міміка, жести).</p>	<p>та пластичними матеріалами; <i>розміщує</i> пропорційно зображення, використовуючи всю площину аркуша; <i>комонує</i> (з допомогою учителя) <i>зображення</i> у форматі (вертикальний, горизонтальний); <i>створює</i> елементарний стрічковий візерунок, прості декоративні розписи; <i>використовує</i> у роботі основні, похідні, теплі й холодні кольори; <i>змішує та розбавляє</i> водою фарби для отримання різних відтінків кольорів; <i>користується фарбами</i> (акварель, гуаш), олівцями (кольоровими, восковими), пластиліном, фломастерами, палітрою, пензлями, стеками, ножицями тощо; <i>спостерігає</i> різноманітність і красу природних форм, рослин, птахів, тварин у навколишньому середовищі; <i>досліджує</i> і виявляє цікаве, незвичайне у довкіллі; <i>наводить приклади</i> геометричної подібності природних та штучних об'єктів; <i>працює</i> (вирізує, конструює) з папером, з природним матеріалом; <i>дотримується</i> правил техніки безпеки; <i>експериментує</i> з кольорами, лініями, формами тощо <i>прикрашає</i> (за допомогою дорослого) середовище, в якому живе і навчається; <i>виконує</i> нескладні ролі, етюди-наслідування; <i>вправляється</i> над інтонацією мовлення, чіткістю дикції, виразністю міміки і жести, перевтілюючись у різних персонажів; <i>розуміє</i> правила поведінки в театрі; <i>рухається</i> в ритмі і темпі музики, <i>узгоджує</i> свої рухи з музичним супроводом (співом); <i>орієнтується</i> у просторі; <i>придумує</i> образи і <i>створює</i> їх знайомими засобами мистецької виразності; <i>імпровізує</i> засобами пантоміми (міміка, жести); <i>виконує</i> твори мистецтва (співає, малює, танцює, декламує тощо), які подобаються; <i>називає</i> свої уподобання у мистецтві</p>
<p>Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва»</p>	
<p>Сприймання творів різних видів мистецтва. Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик, що співзвучні особистим емоціям та враженням. Визначення засобів виразності</p>	<p><i>сприймає</i> твір мистецтва та <i>висловлює</i> враження, добирає із запропонованих слів співзвучні особистим емоціям; <i>визначає</i> темп (повільно, помірно, швидко); регістр (високий, середній, низький), динаміку (гучно, тихо), тембр (звучання хору та оркестру), характеризує мелодію;</p>

<p>твору мистецтва. Порівняння природних форм, образів довкілля з їх художнім (декоративним) трактуванням. Знайомство з деякими видами театру та кіномистецтва. Використання творів різних видів мистецтва для отримання задоволення</p>	<p><i>визначає</i> колорит (теплий, холодний) творів мистецтва та учнівських робіт; <i>порівнює</i> музичні та візуальні образи; <i>помічає</i> красу в довкіллі; <i>орієнтується</i> у видах театру (ляльковий, музичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм) <i>називає</i> твори мистецтва, що змінюють або передають його/її настрій</p>
<p>Змістова лінія «Комунікація через мистецтво»</p>	
<p>Презентація та характеристика власних творчих досягнень. Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій тощо). Проведення шкільних мистецьких заходів (концертів, виставок, інсценізацій тощо). Ознайомлення і впровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.</p>	<p><i>презентує</i> результати власної творчості (співає пісні, виконує танцювальні рухи, демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо); <i>бере участь</i> у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких заходах (концертах, виставках, інсценізаціях тощо), в обговореннях власних вражень від творів різних видів мистецтва, зокрема, змісту анімаційних фільмів, театральних вистав тощо; <i>дотримується</i> правил творчої співпраці <i>вербально описує</i> свій творчий задум; <i>визначає</i>, що вдалося, чи не вдалося у виконанні того, що було задумано</p>

Англійська мова

1 год./тиждень; 35 год./рік, 2 резервних

<p>Пропонований зміст</p>
<p>Тематика ситуативного спілкування та лексичний діапазон: Я, моя родина і друзі (члени родини, числа до 20, вік молодших членів родини і друзів, щоденні справи). Дозвілля (кольори, іграшки, дії, дні тижня, прогулянка, захоплення). Природа (домашні улюбленці, пори року, дикі та свійські тварини). Свята і традиції в Україні та у країні виучуваної мови (назви свят, вітання, день народження, час (години), святкове меню). Людина (частини тіла, предмети одягу). Харчування (просте меню, фрукти, овочі, напої, ціна). Школа (шкільне приладдя, шкільні меблі, моя класна кімната).</p> <p>Мовленнєві функції: привітатися, попрощатися, попросити вибачення, подякувати, представити себе / когось, називати / описувати когось / щось, ставити запитання і відповідати на них, розуміти та виконувати прості вказівки / інструкції / команди, розуміти прості інформаційні знаки, вітати зі святом, виражати настрій.</p> <p>Мовний інвентар (лексика і граматики) є орієнтовним. Його добір здійснюється відповідно до комунікативної ситуації, потреб учнів та принципу концентричного навчання. Він не є метою навчання, тому його не структуровано в окремі лексичні або граматичні теми, а запропоновано вивчати в контексті тематики ситуативного спілкування. Вивчення граматичного матеріалу відбувається здебільшого на рівні лексичних одиниць: учні засвоюють окремі граматичні явища в мовленнєвих зразках</p>

без пояснення морфологічних та синтаксичних зв'язків між частинами мови або структурними одиницями, що входять до цього зразка

Очікувані результати

Змістова лінія «Сприймання на слух»

реагує на короткі, прості запитання, твердження, вказівки та інструкції, якщо вони вимовляються повільно й чітко, супроводжуються відеорядом (наочною) чи жестами для полегшення сприймання та повторюються за необхідності;
- *розпізнає* знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке;
розпізнає числа та дні тижня у знайомому контексті, якщо мовлення повільне та чітке;
розпізнає знайомі слова, що супроводжуються малюнками ;
сприймає короткі, прості інструкції у знайомому контексті;
здогадується про значення слів, якщо вони супроводжуються малюнком або символом;
вітається та *прощається*

Змістова лінія «Усне висловлювання»

описує себе та власний досвід, уживаючи прості слова та формульні вирази;
виражає свої почуття та думки, вживаючи прості слова та супроводжуючи їх невербально

Змістова лінія «Писемна взаємодія»

надає елементарну інформацію в анкеті, використовуючи прості фрази, з опорою на наочність, модель;
використовує найпростіші формули ввічливості (вітання, подяка, прощання) у записці

Змістова лінія «Писемне висловлювання»

пише про себе простими фразами з опорою на наочність, модель; *записує* прості слова, які відображають його / її емоційний стан (сум, радість) та вподобання

Змістова лінія «Онлайн взаємодія»

встановлює базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання;
- *розміщує* прості онлайн вітання, вживаючи елементарні сталі вирази ;

Фізична культура

0,5 год./тиждень; 17,5 год./рік, 1 резервна

Пропонований зміст

Змістова лінія «Базова рухова активність»

Основи знань з фізичної культури.

Поняття про життєво важливі способи пересування людини.

Значення ранкової гігієнічної гімнастики, фізкультурної хвилинки.

Правила добору спортивного інвентарю та безпечної поведінки під час виконання життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Загальнорозвивальні вправи:

без предмета, вправи імітаційного характеру, вправи з предметами (із гімнастичною палицею, з прапорцями, з м'ячами, із скакалкою; комплекс ранкової гігієнічної гімнастики; комплекс фізкультурної паузи).

Положення тіла у просторі:

вправи з вихідних положень: сидючи (ноги нарізно, на п'ятах, зігнувши ноги; кутом, із нахилом уперед, на правому/ лівому стегні);

вправи з виконанням упорів: присівши, лежачи, лежачи ззаду, стоячи, стоячи на колінах; лежачи на стегнах та передпліччях;

вправи з вихідних положень у висах: стоячи, лежачи; на зігнутих руках; стоячи позаду; зависом однією ногою та двома ногами, підтягування у висі, у висі лежачи.

Елементи акробатики:

групування (сидючи, лежачи), переكاتи в групування, перекид боком та вперед, стійка на лопатках із зігнутими та прямими ногами.

Дитячий фітнес:

логоаеробіка – загальнорозвивальні вправи, поєднані з вимовою певних звуків або нескладних віршованих рядків;

звіроаеробіка – загальнорозвивальні вправи з імітацією рухів тварин;

футбол-аеробіка – загальнорозвивальні та спеціальні вправи з футболами;

танцювальна аеробіка (комплекси ритмічних вправ): повороти, нахили тулуба, поєднані з різними кроками під музичний супровід – приставний крок, перемінний крок;

танцювальні імпровізаційні вправи: крок із пальців, крок із каблука з чергуванням вправ на рухи корпусу під музичний супровід; переступання, крок польки.

Ходьба та її різновиди:

на пальцях, п'ятах, із високим підніманням стегна, у напівприсіді, у присіді, з різними положеннями рук, ходьба «змійкою»; ходьба на підвищеній опорі (гімнастична лава, низька колода) з різним положенням рук, чергуючи з присіданнями, нахилами; “перелізання”; із зупинкою за сигналом; із вантажем (мішечком) на голові; ходьба по підвищеній опорі приставними кроками правим і лівим боком, на пальцях (гімнастична лава, низька колода) з різним положенням рук по чергово з поворотами, присіданнями.

Біг:

із високим підніманням стегна, із закиданням гомілок, із зміною напрямку; із різних вихідних положень; біг із високого старту до 30 м; біг до 500 м; чергування ходьби та бігу до 1000 м; спиною уперед; із зупинками стрибком та у кроці за зоровим і слуховим сигналами; пересування приставними кроками правим, лівим боком; “повторний” біг 3 x 10 м; різновиди “човникового” бігу 4 x 9 м; біг до 30 м із високого старту.

Лазіння по горизонтальній та похилій (кут від 20 до 45 градусів) гімнастичній лаві в упорі, стоячи на колінах; по гімнастичній стінці в різних напрямках; підтягування у положенні лежачи на горизонтальній та похилій гімнастичній лаві однойменним і різнойменним способом; по гімнастичній стінці вгору і вниз однойменним та різнойменним способами.

Перелізання через перешкоду висотою від 80 до 100 см різними способами; підлізання під перешкодою.

Вправи з малим м'ячем (тенісним, гумовим):

тримання м'яча, підкидання м'яча правою та лівою руками; ловіння м'яча однією та двома руками після відскоку від стіни, підлоги; метання м'яча правою і лівою рукою із-за голови, стоячи на місці; метання м'яча у вертикальну ціль з відстані 8-10 м; метання малого м'яча у щит; метання малого м'яча в горизонтальну ціль з відстані 6-8 м; метання малого м'яча із-за голови на дальність; метання м'ячів різної ваги на задану відстань; метання м'ячів різної ваги на однакову відстань.

Вправи з великим м'ячем (гумовим, футбольним, волейбольним, баскетбольним і т.д.): тримання м'яча; підкидання м'яча і ловіння його після відскоку від підлоги; передавання м'яча з рук у руки в колі, в колоні, шерензі, праворуч, ліворуч, над головою, під ногами; перекидання м'яча у парах; удари м'яча об підлогу однією та двома руками; ведення м'яча на місці правою і лівою рукою; ведення м'яча з одночасними кроками правою та лівою рукою; кидки м'яча знизу з положення сидячи та стоячи, передавання і ловіння м'яча двома руками від грудей (у колі, парах, трійках), передачі м'яча двома руками з ударом об підлогу; ведення м'яча ногою у кроці; зупинка м'яча, що котиться, підошвою; ведення м'яча передньою частиною ступні; удари по нерухомому м'ячу; зупинка м'яча, що котиться; удари по м'ячу, що котиться; ведення м'яча ногою по прямій, по дузі, між стійками.

Стрибки

стрибки без використання предметів: на місці на одній, двох ногах, із поворотами праворуч, ліворуч, кругом; з просуванням вперед, назад, у присіді правим та лівим боком; на місці з поворотами на 45, 90, 180 градусів, по «купинах», вистрибування з присіду;

стрибки зі скакалкою (стрибки на двох ногах, почергово, обертаючи скакалку вперед; на двох ногах із проміжними стрибками на місці; поперемінно відштовхуючись ногами на місці);

стрибки в глибину (з висоти від 40 до 60 см з м'яким приземленням на дві ступні; зіскок із гімнастичної лави);

стрибки у висоту (через гімнастичну палицю, гумову мотузку з місця, з прямого розбігу; застрибування на підвищену опору (кілька матів, складених один на одного) однією та двома ногами та зістрибування); стрибки через перешкоди висотою до 50 см поштовхом однією та двома ногами;

стрибки в довжину (з місця поштовхом однієї, двох ніг; стрибки у довжину із просуванням вперед)

Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність учнів»

Рухливі ігри та естафети.

Правила безпечної поведінки в процесі рухової та змагальної діяльності.

Змістова лінія «Турбота про стан здоров'я та безпеку»

Основи знань із фізичної культури:

поняття про фізичну культуру як сукупність фізичних вправ, спрямованих на зміцнення здоров'я.

Фізичні вправи для формування постави, профілактики плоскостопості та відновлення організму.

Ознаки втоми під час виконання фізичних навантажень та засоби її уникнення.

Загартування як засіб зміцнення здоров'я та покращення фізичного розвитку.

Вправи для формування постави та профілактики плоскостопості:

Загальнорозвивальні вправи: нахили та повороти голови, згинання та розгинання верхніх кінцівок, кругові рухи руками, нахили в бік, пружинні рухи з різних вихідних положень; нахили, повороти, прогинання та вигинання тулуба у положенні упору «стоячи на колінах»; піднімання тулуба з вихідного положення, лежачи на спині та животі; підтягування на низькій перекладині з вихідного положення упору «лежачи»; присіди, напівприсіди, згинання та розгинання ніг, відведення ніг набік, статичні положення на рівновагу.

Загальнорозвивальні вправи для формування постави: біля гімнастичної стінки, вертикальної осі, дзеркала.

Вправи для профілактики плоскостопості: ходьба по дрібних предметах, біг на

пальцях, ходьба перекатами з п'ятки на пальці, "гусениця", "ведмідь клишоногий", перекладання та захоплення дрібних предметів пальцями ніг, стрибки.

Вправи на релаксацію.

Дихальні вправи.

Вправи для розвитку фізичних якостей:

сили (підтягування у висі лежачи та у висі, згинання та розгинання рук в упорі лежачи від гімнастичної лави та від підлоги, стрибки із упору «присівши вгору»; загальнорозвивальні вправи з гантелями вагою від 250 до 500 гр. з утриманням статичних поз, вправи з гумовим еспандером);

швидкості (повторний біг 3-4 x 10 м, біг із прискореннями за сигналом, біг в упорному положенні, прискорення з різних вихідних положень, біг на місці з максимальною частотою кроків, виконання максимальної кількості рухів за одиницю часу);

витривалості (стрибки зі скакалкою; біг у чергуванні з ходьбою до 1000 м; рівномірний біг малої інтенсивності на довгій дистанції; пересування на довгій дистанції з використанням різного інвентаря – ролики, велосипед, скейт, лижі, ковзани і т.д.);

гнучкості (махові рухи руками і ногами в різних напрямках з амплітудою, що поступово збільшується, нахили тулуба в різних напрямках у положенні стоячи, пружинні нахили у положенні сидячи, викрути рук із гімнастичною палицею, пружинні рухи у широкій стійці, прогинання та вигинання тулуба у положенні упору стоячи на колінах, викрути рук зі скакалкою, пружинні похитування у положенні випадку, прогинання тулуба у положенні лежачи на животі);

координації (пересування по підвищеній і обмеженій за площиною опорі, подолання природних перешкод, пересування із зупинками за зоровим і слуховим сигналами (під час пересування раптові зупинки у заданій позі за сигналом), "човниковий" біг 4 x 9 м, 3 x 10 м; рухливі народні ігри та естафети, подолання перешкод, ходьба на пальцях по підвищеній і обмеженій за площиною опорі з різними положеннями рук, "поза лелеки" із заплющеними очима, пересування із підкиданням дрібних предметів (тенісні м'ячі, мішечки тощо), вправи зі зміною положення тіла у просторі, розслаблення м'язів рук, ніг, тулуба з різних вихідних положень)

Очікувані результати

Змістова лінія «Базова рухова активність»

має уявлення про фізичну культуру як сукупність різноманітних фізичних вправ, спрямованих на фізичний розвиток та зміцнення здоров'я людини;

розуміє терміни з предмету «фізична культура»;

пояснює значення фізичних вправ для формування правильної постави;

називає життєво важливі способи пересування людини;

виконує організовуючі вправи: команди на шиккування в шеренгу, колону по одному, в коло; розмикання на інтервал; загальнорозвивальні вправи без предмета (імітаційного характеру) та з предметами; комплекс вправ ранкової гігієнічної гімнастики, присідання тощо;

виконує ходьбу на носках, на п'ятах, з високим підніманням стегна, у напівприсіді, у присіді, з різними положеннями рук, ходьбу «змійкою»; біг з високим підніманням стегна, із закиданням гомілок із зміною напрямку і різних вихідних положень; танцювальні кроки; танцювальні імпровізаційні вправи; лазіння по горизонтальній та похилій гімнастичній лаві; по гімнастичній стінці у різних напрямках; перелізання

через перешкоду;
виконує вправи з малим м'ячем; вправи з великим м'ячем;
володіє елементарними навичками виконання стрибків: на місці на одній нозі, на двох ногах з просуванням уперед, назад, у присіді правим та лівим боком; стрибки в глибину; стрибки у висоту; стрибки у довжину з місця поштовхом однієї і двох ніг;
виконує вправи для розвитку фізичних якостей: сили – підтягування у висі лежачи та у висі (хлопці), згинання та розгинання рук в упорі лежачи від гімнастичної лави та від підлоги (хлопці); швидкості – повторний біг на 3–4х10 м; пришвидшення з різних вихідних положень; витривалості – біг по чергово з ходьбою; пересування на лижах; нахили тулуба в різних напрямках у положенні стоячи, пружні нахили у положенні сидячи; “напівшпагат”, “шпагат”; координації – пересування по підвищеній і обмеженій за площиною опорі, “човниковий” біг 4х9 м, 3х10 м;
виконує загальнорозвивальні вправи без предметів на місці; вправи для верхніх кінцівок і плечового поясу; згинання та розгинання верхніх кінцівок, колові рухи руками у фронтальній та сагітальній площині; загальнорозвивальні вправи в русі: різновиди ходьби, бігу, стрибків; вправи на координацію; загальнорозвивальні вправи з предметами;
виконує пересування на лижах: організовуючі команди і прийоми, пересування, повороти;

Змістова лінія «Ігрова та змагальна діяльність учнів»

бере участь у рухливих іграх та естафетах, виконуючи різні ролі в процесі рухливих ігор;

дотримується правил безпечної поведінки для себе та однокласників у процесі рухової та змагальної діяльності.

Змістова лінія «Турбота про стан здоров'я та безпеку»

регулює фізичне навантаження відповідно до самопочуття під час виконання фізичних вправ ;

пояснює, які ознаки втоми виявляються під час виконання фізичних навантажень; після виконання фізичних вправ *визначає*, що було складно зробити і чого досягнув/ - ла;

описує ознаки впливу фізичного навантаження на власний організм;

переконає однокласників про користь виконання фізичних вправ;

аргументує, що кожна людина – неповторна і може мати різні фізичні якості;

пояснює роль загартування для зміцнення здоров'я людини;

виконує вправи для формування постави;

виконує дихальні вправи та вправи на релаксацію;

виконує вправи на свіжому повітрі для зміцнення здоров'я та покращення фізичного розвитку;

виконує вправи для розвитку фізичних якостей та *аналізує* їхні зміни за допомогою вчителя/ вчительки ;

пояснює цінність зусиль для формування характеру;

добирає вправи за вподобаннями

Перелік та пропонований зміст освітніх галузей. Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

ПРОГРАМА ДЛЯ ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ

Освітню програму укладено за такими галузями:

Освітні галузі	Реалізується через предмет
Мовно-літературна	Українська мова (інтегрований курс «Навчання грамоти»)
Математична	Математика
Природнича, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична	Я досліджую світ
Технологічна	Трудове навчання
Мистецька * (для індивідуальної форми навчання)	Мистецтво
Мистецька* (для класно-урочної форми навчання)	Образотворче мистецтво Музика
Фізкультурна	Фізична культура

*За рішенням педагогічної ради школи від 30.08.2018 року протокол №1.

Українська мова (інтегрований курс навчання грамоти)

Класно-урочна форма навчання: 7 год./тиждень, 245 год./рік, 10 резервних

Індивідуальна форма навчання: 4 год. /тиждень, 140 год./рік, 6 резервних

Предметно-орієнтовані компетентності	Орієнтовний зміст навчального матеріалу
Змістова лінія «Взаємодіємо усно та з допомогою альтернативних засобів комунікації»	
<p><i>сприймає</i> усне мовлення співрозмовника; <i>виконує</i> навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції; <i>слухає й розуміє</i> коротке монологічне висловлення;</p> <p>намагається <i>контролювати</i> правильний артикуляційний уклад під час вимовляння звуків;</p> <p>наслідуючи вчителя, <i>промовляє</i> слова, словосполучення і прості речення з різною силою голосу та у різному темпі (відповідно до можливостей мовленнєвого розвитку);</p> <p>намагається <i>регулювати</i> дихання, силу голосу і темп мовлення у процесі спілкування;</p>	<p>Формування вербальних та невербальних засобів комунікації.</p> <p>Розвиток слухового сприймання та слухової уваги.</p> <p>Розвиток вміння висловлювати свої прохання вербально, або жестово-мімічними засобами, працювати відповідно до інструкцій вчителя; використовувати жести в спілкуванні, під час розв'язання задач побутового або навчального характеру.</p> <p>Розвиток словника, вміння використовувати засоби альтернативної комунікації;</p> <p>Формування усвідомленого розуміння запитань, порад, вказівок вчителя.</p> <p>Розрізнення інтонацій, їх наслідування.</p> <p>Розвиток органів артикуляції.</p>

<p><i>реагує та розрізняє</i> звучання голосу різної сили та промовляння у різному темпі; <i>слухає та намагається повторювати</i> за вчителем окремі звуки, звукосполучення, прості за структурою слова (відповідно до можливостей мовленнєвого розвитку); <i>уважно слухає та розуміє</i> зміст невеликого тексту, відповідає на запитання за змістом прослуханого (показує малюнки до тексту); <i>знаходить</i> предмети за словесним описом, вказівками вчителя; <i>користується</i> мовленнєвим етикетом в ситуаціях навчального та побутового спілкування (вітання, прощання, вибачення, подяка, звернення з проханням)</p>	<p>Формування мовленнєвого дихання, сили голосу. Ігрові вправи на звуконаслідування. Розрізнення голосних та приголосних звуків (без визначення поняття). Сприймання текстів на слух. Ознайомлення зі словами – назвами предметів. Співвідношення предметів та їх дій з опорою на малюнки(хто? що? – що робить?), на основі голосів та дій тварин, птахів та комах. Практичне оволодіння діалогічною формою мовлення, етикетними нормами культури спілкування.</p>
Змістова лінія « Навчаємось читати»	
<p><u>Пропедевтичний період</u> <i>уважно слухає та розуміє</i> зміст прочитаного педагогом тексту; <i>слухає, розуміє і виконує</i> навчальні та ігрові дії відповідно до прослуханої інструкції, продуктивно використовує допомогу;</p> <p><u>Добукварний період</u> за допомогою <i>розрізняє</i> сприйняті на слух слова, виокремлює в ряду інших слів (з допомогою сигнальних карток, або оплесків) <i>намагається дати відповіді</i> на запитання за змістом прослуханого (<i>про кого? про що йшлося?</i>)(використовує альтернативні засоби комунікації, малюнки, піктограми для відповіді на запитання) за допомогою вчителя <i>намагається викладати малюнки послідовності подій</i> у тексті (відповідно до можливостей мовленнєвого розвитку);</p> <p><u>Букварний період</u> <i>співвідносить</i> графічний образ букви з її звучанням; <i>сприймає</i> форму букви, її розташування; за допомогою вчителя <i>робить спроби злиття звуків у склади й читання простих складових структур</i>; <i>робить спроби читати</i> слова за допомогою вчителя, в тому числі засобами глобального читання; <i>ознайомлений з правилами збереження</i> книжки та гігієни читання; <i>виявляє інтерес, позитивне ставлення</i> до книжки, <i>називає</i> своїх улюблених літературних героїв</p>	<p>Слухання прочитаного педагогом тексту, розгляд ілюстрацій. Ознайомлення з дитячою книжкою. Практичне ознайомлення з мовними одиницями. Практичне знайомство із словом, як одиницею мовлення: виділення слова в ряду інших слів . Робота з дитячою книжкою, текстами. Робота з сюжетними малюнками, схемами, піктограмами. Розвиток зорового сприймання та зорової уваги. Удосконалення орієнтування на листі паперу. Розвиток мовленнєвого дихання; подолання артикуляційних труднощів при читанні слів; Вивчення букв. Формування навичок глобального читання. Основні правила поводження з книжкою. Формування позитивного ставлення до книжки.</p>

Змістова лінія «Взаємодіємо письмово»	
<p style="text-align: center;"><u>Пропедевтичний період</u></p> <p><i>орієнтується</i> на площині аркуша паперу, поверхні стола, класної дошки (при необхідності – з допомогою вчителя): розрізняє верх, низ, ліву і праву сторони; <i>розуміє</i> призначення ліній сітки і полів у зошиті; під контролем учителя <i>дотримується</i> правильної постави під час письма; <i>вміє</i> правильно тримати ручку (олівець, фломастер);</p> <p style="text-align: center;"><u>Добукварний період</u></p> <p><i>розуміє</i> завдання, виконує роботу за зразком, продуктивно використовує допомогу; <i>обводить</i> трафарети за вкладкою та контуром; <i>розрізняє</i> напрями штрихування, дотримується їх під контролем учителя; за пунктирними лініями <i>обводить</i> графічний образ букви; за зразком <i>намагається писати</i> основні елементи букв (гачки, прямі та похилі лінії і т.п.)</p> <p style="text-align: center;"><u>Букварний період</u></p> <p>за зразком та пунктиром <i>записує</i> елементи букв; ознайомлений з правилами з'єднання букв на письмі; <i>визначає</i> голосні (співає) та приголосні звуки.</p>	<p>Орієнтування на площині аркуша паперу, зошита, альбому, поверхні стола, класної дошки.</p> <p>Постава учня під час письма. Правила тримання у руці ручки (олівця, фломастера). Виконання вправ для кисті та пальців рук.</p> <p>Формування базових графічних навичок.</p> <p>Обведення трафаретів за вкладкою чи контуром.</p> <p>Штрихування трафаретів паралельними лініями у заданому напрямі.</p> <p>Штрихування хвилястими, круговими, фігурними лініями, півовалами, петлями.</p> <p>Формування і розвиток навичок письма. Зображення ліній, схожих на елементи букв.</p> <p>Обведення графічного образу букви.</p>
Змістова лінія «Навчасось сприймати медіа»	
<p><i>бере участь</i> в обговоренні змісту і форми медіапродуктів</p>	<p>Ознайомлення з різними джерелами та видами інформації.</p> <p>Робота з медіапродукцією.</p>

Математика

Класно-урочна форма навчання: 4 год./тиждень, 140 год./рік, 6 резервних
Індивідуальна форма навчання: 2 год. /тиждень, 70 год./рік, 4 резервних

Предметно-орієнтовані компетентності	Орієнтовний зміст навчального матеріалу
Дочислові уявлення та поняття	
<p><i>знає</i> колір, величину, масу, розміри, форму предметів; <i>наводить приклади</i> предметів означеної властивості; <i>вибирає</i> предмети за зразком та за словесною інструкцією; <i>знає</i> способи порівняння предметів; <i>порівнює</i> предмети, групи предметів, кількість рідини, сипучих речовин. <i>визначає</i> означену кількість предметів; <i>порівнює</i> множини; <i>урівнює</i> елементи двох предметних сукупностей; <i>знає</i> та <i>називає</i> частини доби, їх послідовність; <i>знає</i> дні: вчора, сьогодні, завтра; <i>наводить приклади</i> діяльності, яка відбувається в різні частини доби; <i>визначає</i> вік людини: старий – молодий..</p>	<p>Властивості предметів: Поняття про величину (великий – малий, більший – менший, такий же, однакові; довгий – короткий, довший – коротший, такий же, однакової довжини; широкий – вузький, ширший – вужчий, такий же, однакової ширини; товстий – тонкий, товщий – тонший, такий же, однакової товщини; високий – низький, вищий – нижчий, такий же, однакової висоти).</p> <p>Поняття маси (важкий – легкий, важчий – легший, такий же, однакові, рівні за масою).</p> <p>Поняття про кількість (багато – мало, багато – один, небагато, кілька, більше – менше, стільки ж, порівну).</p> <p>Часові поняття (ранок, день, вечір, ніч; доба; сьогодні, вчора, завтра, післязавтра; рано, пізно, давно, недавно, тепер).</p> <p>Порівняння за віком (старший – молодший).</p>
Числа. Арифметичні дії з числами	
<p><i>утворює, записує, порівнює</i> числа в межах 10; <i>співвідносить</i> кількість, число і цифру; <i>користується</i> знаками і позначеннями: >, <, +, -, =; <i>рачує</i> в межах 10 в прямому і зворотному порядку, від заданого до заданого числа; <i>визначає</i> склад чисел в межах 10; <i>читає</i> та <i>записує</i> приклади на додавання та віднімання в межах 10; <i>виконує</i> дії додавання та віднімання в межах 10; <i>утворює</i> число 0, називає його; <i>записує</i> цифру 0; <i>знає</i> місце 0 в числовому ряді; <i>порівнює</i> числа за величиною за допомогою знаків >, <, =; <i>розпізнає</i> монети: 1 к., 2 к., 5 к., 10 к.</p>	<p>Числа 1 – 10. Число 0. Десяток. Пряма і зворотна лічба. Порядкова лічба.</p> <p>Арифметичні дії додавання і віднімання.</p> <p>Додавання і віднімання чисел у межах 10.</p>
Арифметичні задачі. Робота з даними	
<p><i>розпізнає</i> умову, запитання, числові дані, розв'язання і відповідь задачі; <i>розв'язує</i> задачі на знаходження суми, остачі, виконуючи практичні дії, <i>записує</i> розв'язування задачі у вигляді приклада; <i>виділяє</i> структурні компоненти</p>	<p>Прості сюжетні задачі-драматизації та задачі-ілюстрації.</p> <p>Прості текстові арифметичні задачі.</p> <p>Структурні компоненти задачі: умова, числові дані, запитання, розв'язок та відповідь.</p>

<p>арифметичної задачі; здійснює аналіз умови; встановлює зв'язки між даними та шуканим; вибирає арифметичну дію; записує розв'язання задачі у вигляді арифметичного прикладу та її відповідь.</p>	
Просторові відношення. Геометричні фігури	
<p>знає положення предметів у просторі та на площині відносно себе та один одного; слова, що їх позначають; визначає положення предметів у просторі відносно себе, а також розміщує предмети у зазначене положення; розпізнає, називає та відрізняє геометричні фігури: круг, трикутник, квадрат, прямокутник; намагається провести пряму лінію, використовуючи лінійку. розпізнає геометричну фігуру (круг, трикутник, квадрат) серед інших геометричних фігур; називає геометричну фігуру (круг, трикутник, квадрат); знаходить означену фігуру за зразком; обводить шаблони круга, геометричних фігур; складає геометричні фігури з лічильних паличок за зразком; визначає форму предметів, форму деталей предметів (будинок, ялинка).</p>	<p>Просторові поняття (близько – далеко, ближче – даліше, поруч, біля, тут, там; вгорі – внизу, вище – нижче, на одному рівні; спереду, ззаду, справа, зліва; на, в, всередині, за, перед, над, під, напроти, між, в центрі; крайній, перший, останній; перед, після, слідом за, наступний). Трикутник, квадрат, прямокутник, круг. Точка, пряма, крива.</p>

Я досліджую світ

Класно-урочна форма навчання: 3 год./тиждень, 105 год./рік, 5 резервних
Індивідуальна форма навчання: 1,5 год. /тиждень, 52,5 год./рік, 3 резервних

Предметно-орієнтовані компетентності	Орієнтовний зміст навчального матеріалу
Змістова лінія «Людина»	
<p>за запитаннями вчителя називає: власне ім'я і прізвище, імена матері, батька, найближчих родичів; відрізняє на запитання: Чим ми бачимо? Що ми бачимо? (відповідно до всіх органів відчуття); за допомогою вчителя пояснює: призначення рук, ніг людини; призначення і розташування предметів побуту; за малюнком наводить приклади: предметів та істот, які належать до природи; родинних стосунків; домашніх приміщень: кухня, спальня, ванна, коридор. дотримується правил поведінки у сім'ї;</p>	<p>Людина – частина природи і суспільства. Власне ім'я та прізвище. Ознайомлення з тілом людини та його будовою. Органи чуття. Турбота про органи тіла, гігієнічні навички. Склад родини. Культура родинних стосунків. Квартира (дім): назва та призначення домашніх приміщень, предмети побуту, меблі.</p>

природі	
Змістова лінія «Людина в суспільстві»	
<p>за запитаннями вчителя називає свою країну; знаходить на малюнку державні символи. орієнтується у найближчому просторі; за запитаннями вчителя називає: імена своїх товаришів; імена працівників школи; за допомогою вчителя пояснює: зміст професій вчителя, вихователя, кухаря, лікаря; правила доброзичливого ставлення до шкільних товаришів; за малюнками розповідає про призначення шкільних приміщень; дотримується правил поведінки у шкільних приміщеннях.</p>	<p>Батьківщина: назва країни, прапор, герб. Місце проживання, безпечна поведінка вдома і на вулиці</p> <p>Школа. Відомості про школу: імена учнів, вчителів, вихователів, інших працівників школи, назви і зміст їх професій (вчитель, вихователь, кухар, лікар); призначення шкільних приміщень; правила поведінки у школі. Правила товаришування.</p>
Змістова лінія «Людина і природа»	
<p>малюнком наводить приклади: предметів неживої і живої природи, рукотворних об'єктів; уявлення про значення сонячного світла і тепла на землі; про повітря, воду, ґрунт, їх властивості; про добові та сезонні зміни в природі; правил поведінки в природі, бере посильну участь в природоохоронній діяльності; фіксує результати досліджень (експериментів); за малюнком наводить приклади: предметів неживої і живої природи, рукотворних об'єктів</p>	<p>Що належить до природи. Жива і нежива природа. Сонце і його вплив на живу і неживу природу. Пори року. Уявлення про погоду. Погодні явища, їх назви.</p> <p>Спостереження за рослинами, тваринами, діяльністю людей у різні пори року. Охорона і збереження природи.</p>

Трудове навчання

Класно-урочна форма навчання: 2 год./тиждень, 70 год./рік, 4 , резервних
Індивідуальна форма навчання: 0,5 год. /тиждень, 17,5 год./рік, 1 резервних

Предметно-орієнтовані компетентності	Орієнтовний зміст навчального матеріалу
Змістова лінія «Світ технологій»	
<p>має уявлення про властивості пластиліну (глини, солоного тіста); має уявлення про призначення засобів праці (стеки, підкладної дошки), називає (показує) їх за пред'явленням; має уявлення про використання глини та пластиліну, солоного тіста; розуміє необхідність підготовки глини та пластиліну (солоного тіста) до роботи; називає вироби, зроблені із глини та пластиліну, солоного тіста за запитаннями вчителя; виконує за наслідуванням трудові операції з розминання пластиліну, розкачування, скачування, сплющування, примазування, зліплення частин;</p>	<p>Робота з глиною та пластиліном (солоним тістом)</p> <p><u>Техніко-технологічні відомості</u></p> <p>Властивості пластиліну: пластилін – твердий, м'який. Тісто м'яке. Кольори пластиліну. Властивості глини: глина – тверда, м'яка. Підготовка пластиліну – розминання. Види ліплення: площинне (наліплювання на картон) та об'ємне. Розташування деталей з глини чи пластиліну на підставці з цупкого паперу. Закріплення деталей на підставці та його послідовність. Засоби праці, їх призначення та правила користування: стека, підкладна дошка.</p> <p><u>Трудові операції</u></p> <p>Поділ цілого шматка пластиліну (глини,</p>

	<p>солоного тіста) на частини. Розминання, відщипування, розкочування пластиліну долонями на підкладній дошці та між долонями. Скочування, сплющування між долонями. Вдавлювання поверхні. Примазування. Витягування між долонями. Зліплювання кінців паличок. Згинання країв. З'єднання частин (щільно притискувати одну частину до другої).</p>
<p>Орієнтовні об'єкти виготовлення. Предмети з розкачаних паличок (горщик, метелик, букви і цифри). Картинки-мозаїки з маленьких кульок. Предмети круглої, овальної форми, пірамідка, посуд, неваляшка, жабка, бджілка, зайчик, кошеня, ведмедик, білочка, рибка, їжачок, качечка, сніговик тощо.</p>	
<p>має уявлення про властивості природних матеріалів; має уявлення про способи з'єднання деталей виробів із природних матеріалів (пластиліном). має уявлення про способи прикріплення листя та іншого матеріалу до паперу, розрізняє засоби праці; дотримується правил безпечної праці під контролем вчителя; наносить клей пензликом на папір, прикріплює до паперу засушене листя, насіння за допомогою вчителя (за наслідуванням);</p>	<p>Робота з природними матеріалами <u>Техніко-технологічні відомості</u> Природні матеріали: листя, квіти, насіння, плоди дерев – каштани, горіхи, жолуді, шишки, шкаралупа волоського горіха, ракушки, – в залежності від місцевих природних умов. Властивості природних матеріалів. Способи з'єднання деталей, частин. Способи прикріплення засушеного природного матеріалу (листя та квітів) до паперу. Засоби праці та правила користування (клей, пензлик). Правила безпечної праці та санітарно-гігієнічні вимоги. <u>Трудові операції</u> Збирання природного матеріалу. Прикріплення засушеного листя, насіння, квітів до паперу за допомогою пластиліну. Наклеювання на папір засушеного листя, насіння та квітів. З'єднання природних матеріалів пластиліном способом примазування, вдавлювання природних матеріалів у пластилін.</p>
<p>Орієнтовні об'єкти виготовлення. Композиції (орнаменти) з листя, насіння. Грибочки, пташки, звірі. Човник, черепаха, їжак, дикобраз, бабка, дерева, квіти та ін. (на вибір вчителя).</p>	
<p>знає кольори паперу, називає (показує за запитаннями) їх з допомогою вчителя; використовує інструменти та приладдя для роботи з папером (ножиці, олівець, шаблон, пензлик, клей) під контролем вчителя; наклеює деталі на аркуш паперу (з</p>	<p>Робота з папером <u>Техніко-технологічні відомості</u> Види паперу за призначенням: газетний, для писання, малювання, обгортковий, побутовий. Властивості паперу: мнеться, згинається,</p>

<p>допомогою); <i>складає</i> аплікації з різних геометричних форм з допомогою; <i>виконує</i> трудові операції за наслідуванням – розриває папір навпіл, по згину з допомогою; <i>вирізує</i> деталі ножицями по прямій лінії, наносить клей пензликом на папір, наклеює деталі на папір за зразком та допомогою;</p>	<p>розривається, ріжеться, всмоктує вологу. Кольори паперу. Засоби праці та приладдя для роботи з папером, їх призначення та правила користування: ножиці, шаблон, олівець, пензлик, клей. Техніка безпеки при користуванні ножицями. Аплікація, деталі аплікації. Використання шаблону. Прийоми різання ножицями по прямих лініях. Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу. Складання аплікації з різних геометричних форм, підготовлених вчителем. <u>Трудові операції</u> Згинання паперу навпіл. Розривання паперу по згину. Складання паперу з різка на різок. Згинання квадрата по діагоналі. Різання ножицями по прямих лініях. Розмічання деталей по шаблону та їх вирізання. Використання мірки. Нанесення клею пензликом на папір. Наклеювання деталей аплікації на аркуш паперу.</p>
<p align="center">Орієнтовні об'єкти виготовлення. <i>Іграшки з паперу: будинок, човник, літачок. Геометричні фігури із смужок кольорового паперу (квадрати, трикутники, прямокутники). Аплікації із деталей геометричних фігур (будинок, ялинка, сова, квітка, рибка тощо). Аплікація з готових деталей геометричних форм (повітряні кульки, лялька, сніговик тощо). Аплікація з вирізаних учнями за шаблоном деталей (човник, пірамідка, собачка). Геометричний орнамент у квадраті (з готових деталей).</i></p>	
<p><i>визначає</i> властивості ниток, розрізняє колір, розмір (довга-коротка) з допомогою вчителя; <i>відрізає</i> нитку ножицями під контролем та допомогою; <i>намотує</i> нитки на картон з допомогою;</p>	<p>Робота з текстильними матеріалами (нитками) <u>Техніко-технологічні відомості</u> Види та призначення ниток у побуті: для шиття, вишивання, в'язання. Властивості ниток: товщина (товсті, тонкі, міцні, легко рвуться), довжина (довга нитка, коротка), можна розірвати, відрізати ножицями, скрутити, сплести, зв'язати, наклеїти; нитки мають колір. Організація робочого місця. <u>Трудові операції</u> Шнурування на макетах, зав'язування шнурків на бантик; намотування ниток у моталки та клубки; відмірювання та відрізання тонких ниток. Відкриття та закриття застібок різного виду на тренажерах. Відривання та відрізування нитки заданої</p>

	довжини. Приклеювання ниток на картон. Намотування ниток на картон.
Орієнтовні об'єкти виготовлення. Намотані у моталки та клубки нитки; зашнуроване взуття.	
Змістова лінія «Світ ремесел та декоративно-ужиткове мистецтва»	
<i>має уявлення про</i> вироби, виготовлені виготовленими народними майстрами <i>має уявлення про</i> важливість відродження та збереження традиційних ремесел; <i>виготовляє та оздоблює</i> виріб із допомогою дорослих, застосовуючи елементи традиційних та сучасних ремесел (використання різних технік для виготовлення та оздоблення виробі	Світ професій. Ознайомлення з традиційними та сучасними ремеслами. Ознайомлення з виробами, виготовленими народними майстрами (відео-фрагменти, мультимедійні презентації, наочні вироби, спостереження під час екскурсії до музеїв з декоративно-ужиткового мистецтва). Створення та оздоблення виробу, застосовуючи технології традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва.
Орієнтовні об'єкти праці: <i>вироби з ниток, тканини, природних матеріалів, комбіновані вироби тощо.</i>	
Змістова лінія «Основи конструювання»	
<i>вміє</i> за допомогою вчителя організувати робоче місце для роботи з конструктором та проведення дидактичних ігор; <i>має поняття</i> про види конструкторів та конструкторських наборів; <i>дотримується</i> послідовності роботи за допомогою вчителя; <i>виконує</i> побудову з елементарних деталей конструктора за словесною інструкцією вчителя з показом прийомів складання за зразком;	<u>Техніко-технологічні відомості:</u> Правила організації робочого місця при роботі з конструктором. Види конструкторів (набір будівельних кубиків, великий конструктор типу „Лего”, мозаїки, великі пазли). Деталі конструктора. Види з'єднання деталей конструктора. Правила роботи з різними видами конструкторів. <u>Трудові операції:</u> Дидактичні ігри. Складання мозаїки, пазлів, кубиків, деталей конструктора. Виконання конструкції за зразком.
Орієнтовні об'єкти праці: різні види мозаїчних малюнків. Об'єкти з будівельного матеріалу.	
Змістова лінія «Основи побуту»	
спільно з дорослими <i>організовує</i> та прибирає робоче місце відповідно до власних потреб та визначених завдань. Організація особистого побуту.	Організація робочого місця. Упорядкування особистих речей (шкільного приладдя). Складання шкільного приладдя та приготування до уроку трудового навчання. Прибирання робочого місця після уроку. Ознайомлення з санітарно-гігієнічними нормами (миття рук після виконання виробу, витирання рушником).

Мистецтво

Індивідуальна форма навчання: 0,5 год. /тиждень, 17,5 год./рік, 1 резервних

Предметно-орієнтовані компетентності	Орієнтовний зміст навчального матеріалу
Змістова лінія «Художньо-творча діяльність»	
<p><i>співає</i> вокальні вправи, дитячі пісні (зокрема музичний фольклор); <i>дотримується</i> правил співу (постава, дихання) <i>створює</i> елементарний ритмічний супровід до пісні; <i>відтворює</i> (намагається відтворювати) прості ритмічні послідовності; <i>добирає</i> (за допомогою вчителя) інструмент (трикутник, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо) для передачі відповідного образу; <i>намагається грати</i> з допомогою елементарні композиції (трикутник, бубни, барабан, сопілка (за умови дотримання гігієни користування), ксилофон тощо); <i>імпровізує</i> голосом (музичні, мовленнєві інтонації), на музичних інструментах; <i>відтворює</i> прості форми предметів і об'єктів доквілля фарбами (акварель, гуаш), графічними та пластичними матеріалами; <i>розміщує</i> пропорційно зображення, використовуючи всю площину аркуша; <i>комонує</i> (з допомогою учителя) зображення у форматі (вертикальний, горизонтальний); <i>створює</i> елементарний стрічковий візерунок, прості декоративні розписи; <i>використовує</i> у роботі основні, похідні, теплі й холодні кольори; <i>змішує та розбавляє</i> водою фарби для отримання різних відтінків кольорів; <i>користується фарбами</i> (акварель, гуаш), олівцями (кольоровими, восковими), пластиліном, фломастерами, палітрою, пензлями, стеками, ножицями тощо; <i>спостерігає</i> різноманітність і красу природних форм, рослин, птахів, тварин у навколишньому середовищі; <i>досліджує</i> (за допомогою вчителя) і виявляє цікаве, незвичайне у доквіллі; <i>має уявлення про</i> геометричної подібності природних та штучних об'єктів; <i>працює</i> (вирізує, конструює) з папером, з природнім матеріалом; <i>дотримується</i> правил техніки безпеки; <i>прикрашає</i> (за допомогою дорослого) середовище, в якому живе і навчається; <i>виконує</i> нескладні ролі, етюди-наслідування; <i>вправляється</i> над інтонацією мовлення, чіткістю</p>	<p>Спів. Відтворення рухами характеру, темпу, ритму музики. Інсценізація пісень, створення театралізованих образів. Гра на музичних інструментах (трикутник, бубни, барабан, сопілка, ксилофон тощо): створення елементарного ритмічного супроводу до пісні, ритмічних послідовностей тощо. Використання музичної діяльності для поліпшення психоемоційного стану.</p> <p>Використання різних ліній, плям, форм, кольорів і їх відтінків для створення візуальних образів. Організація робочого місця. Створення зображень графічними матеріалами, фарбами. Елементарне компонування елементів композиції (площинної, об'ємної). Вирізування, конструювання з паперу. Робота з природними матеріалами. Елементарна стилізація форм оздоблювальних елементів різних видів декоративно-прикладного мистецтва (народна іграшка, розпис, витинанка, писанка тощо). Ліплення з пластичних матеріалів. Дотримання охайності та правил техніки безпеки. Дослідження доквілля, виявлення цікавих, незвичайних об'єктів для створення художніх образів. Використання образотворчої діяльності для поліпшення психоемоційного стану. Інсценізація (виконання нескладних ролей), етюди-наслідування. Відтворення елементарних танцювальних елементів.</p>

<p>дикції, виразністю міміки і жесту, перевтілюючись у різних персонажів; <i>має уявлення про</i> правила поведінки в театрі; <i>рухається</i> в ритмі і темпі музики, <i>узгоджує</i> свої рухи з музичним супроводом (співом); <i>орієнтується</i> у просторі; <i>використовує</i> засоби пантоміми (міміка, жести) під керівництвом педагога; <i>виконує</i> твори мистецтва (співає, малює, танцює), які подобаються в межах своїх можливостей; <i>називає</i> свої уподобання у мистецтві</p>	<p>Інсценізація засобами пантоміми (міміка, жести).</p>
Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва»	
<p><i>сприймає</i> твір мистецтва, добирає із запропонованих слів (малюнків, піктограм) співзвучні (відповідні) особистим емоціям; добирає в межах можливостей та з допомогою) із запропонованих слів (малюнків, піктограм) співзвучні (відповідні) особистим емоціям; <i>визначає</i> темп (повільно, швидко); динаміку (гучно, тихо) з допомогою, <i>визначає</i> колорит (теплий, холодний) творів мистецтва та учнівських робіт; <i>порівнює</i> музичні та візуальні образи з допомогою педагога; <i>помічає</i> красу в довкіллі; <i>має уявлення про</i> види театру (ляльковий, музичний) та кінематографу (кінофільм, мультфільм).</p>	<p>Сприймання творів різних видів мистецтва. Добір із запропонованих слів-характеристик (малюнків, піктограм), що співзвучні (відповідають) особистим емоціям та враженням. Визначення засобів виразності твору мистецтва. Порівняння природних форм, образів довкілля з їх художнім (декоративним) трактуванням. Знайомство з деякими видами театру та кіномистецтва.</p>
Змістова лінія «Комунікація через мистецтво»	
<p><i>презентує</i> результати власної творчості (співає пісні, виконує танцювальні рухи, демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо); <i>дотримується</i> правил творчої співпраці</p>	<p>Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій тощо). Проведення шкільних мистецьких заходів (концертів, виставок, інсценізацій тощо). Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.</p>

Образотворче мистецтво

Класно-урочна форма навчання: 1 год./тиждень, 35 год./рік, 2 резервних

Предметно-орієнтовані компетентності	Орієнтовний зміст навчального матеріалу
Змістова лінія «Художньо-творча діяльність»	
<p><i>дотримується правил</i> користування основними художніми та матеріально-технічними засобами (м'яким олівцем, гумкою, гуашшю, фломастером та ін.); від руки лінії різного виду і типу, довільно регулює силу натискування, темп прямування (його уповільнення і прискорення), припинення</p>	<p>Використання різних ліній, плям, форм, кольорів для створення візуальних образів. Організація робочого місця. Створення зображень графічними матеріалами, фарбами. Елементарне компонування</p>

<p>прямування в потрібній точці; <i>дотримується</i> напрямку штрихів під час фарбування малюнку (поверх униз, зліва праворуч, навскіс), не залишає прогалин, не виходить за межі контуру окремих елементів; <i>підбирає</i> кольори залежно від змісту зображення;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>орієнтується</i> на площині аркуша паперу; • <i>компує</i> (за допомогою учителя) зображення у форматі (вертикальний, горизонтальний); • <i>зображує</i> предмети різноманітної (квадратної, прямокутної, круглої, трикутної) форми за допомогою ліній графічними матеріалами; • <i>визначає</i> (за допомогою вчителя) послідовність виконання художньо-образотворчих завдань; • <i>оцінює</i> (на елементарному рівні) свої роботи шляхом порівняння з натурою або зразком; • <i>дотримується</i> правил організації робочого місця; • <i>прикрашає</i> (за допомогою дорослого) середовище, в якому живе і навчається. 	<p>елементів площинної композиції. Елементарна стилізація форм оздоблювальних елементів різних видів декоративно-прикладного мистецтва (візерунок, орнамент). Дотримання охайності та правил техніки безпеки. Дослідження довкілля, аналіз об'єктів для створення художніх образів. Використання образотворчої діяльності для поліпшення психоемоційного стану.</p>
Змістова лінія «Сприймання та інтерпретація мистецтва»	
<p><i>розрізняє</i> основні геометричні фігури і тіла, види і типи ліній, предмети за формою, розміром, забарвленням; <i>розпізнає</i> кольори: червоний, жовтий, зелений, синій, коричневий, жовтогарячий, фіолетовий, чорний, білий;</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>сприймає</i> твір мистецтва, добирає із запропонованих слів (малюнків, піктограм) співзвучні (відповідні) особистим емоціям; • <i>порівнює</i> візуальні образи за допомогою педагога; • <i>помічає</i> красу в довкіллі за допомогою вчителя; • <i>має уявлення про</i> види кінематографу (кінофільм, мультфільм); • <i>називає</i> свої уподобання у мистецтві. 	<p>Порівняння геометричних фігур і тіл, видів і типів ліній, предметів за формою, розміром, забарвленням Аналіз форм, образів довкілля та порівняння з їх художнім (декоративним) трактуванням. Сприймання творів образотворчого мистецтва. Обговорення вражень, емоцій, які вони викликали. Добір із запропонованих слів-характеристик (малюнків, піктограм), що співзвучні (відповідають) особистим емоціям та враженням. Знайомство з деякими видами кіномистецтва. Використання творів образотворчого мистецтва для отримання задоволення.</p>
Змістова лінія «Комунікація через мистецтво»	
<p><i>презентує</i> (у межах можливостей) результати власної творчості, демонструє власні роботи з образотворчого мистецтва тощо; <i>бере участь</i> у колективному виконанні творчого задуму; у шкільних мистецьких виставках, в обговореннях власних вражень від творів образотворчого мистецтва, зокрема, змісту анімаційних фільмів тощо.</p>	<p>Колективне виконання творчого задуму (оформлення класної кімнати, створення колективних художніх композицій тощо). Проведення шкільних мистецьких виставок. Ознайомлення і упровадження правил творчої співпраці, взаємодії, комунікації.</p>

Музичне мистецтво

Класно-урочна форма навчання: 1 год./тиждень, 35 год./рік, 2 резервних

Предметно-орієнтовані компетентності	Орієнтовний зміст навчального матеріалу
Змістова лінія «Музика в школі»	
<p><i>має уявлення</i> про музику як навчальний предмет у школі; <i>за уточненням вчителя розуміє</i> мовлення вчителя; за допомогою вчителя <i>називає і визначає</i> місцезнаходження музичних об'єктів, своє робоче місце. <i>має уявлення</i> про основні джерела музики; <i>слухає</i> музичні звуки; під контролем вчителя <i>слухає</i> звуки живої природи; за допомогою вчителя <i>розрізняє</i> звуки живої природи; за підказкою вчителя <i>розрізняє</i> звуки музики і живої природи. <i>впізнає</i> фрагменти знайомих мелодій;</p> <p><i>слухає</i> звуки голосу вчителя, учнів; <i>реагує</i> та визначає голос, повертаючись у бік того, хто говорить;</p> <p><i>має уявлення</i> про дитячі шумові та музичні інструменти на вибір вчителя; за допомогою вчителя <i>повторює</i> назви інструментів; за допомогою вчителя <i>розрізняє</i> музичні інструменти за зовнішнім виглядом, <i>розрізняє</i> їх звучання; за підказкою вчителя <i>впізнає</i> інструмент на ілюстрації, фото; <i>слухає</i> звучання інструменту; за допомогою вчителя <i>впізнає і називає</i> дитячі шумові, музичні інструменти та українські народні інструменти <i>має уявлення</i> про правила охорони голосу та співу; <i>під контролем вчителя виконує</i> правила охорони голосу (співає спокійно, не викрикує звуки, не напружує голос, не перекрикує товаришів, відчуває інтонацію); <i>під контролем вчителя дотримується</i> елементарних правил співу і правильного дихання; за нагадуванням вчителя <i>дотримується</i> правил співацької постави</p>	<p>Музика як урок та як вид мистецтва. Кабінетом музики. Способи орієнтування у навчальному просторі. Джерела музичних звуків (музичні інструменти та технічні засоби). Звуки живої природи. Звук голосу.</p> <p>Дитячі шумові (металофон, брязкальця, бубон, барабан, дзвіночки тощо) та музичні інструменти (фортепіано, баян, сопілка тощо).</p> <p>Українські народні інструменти: бандура, сопілка, бубон, особливості їх звучання. Правила слухання музики.</p> <p>Елементарні правила слухання музики. Емоційне реагування на музичні звуки (радість, смуток, співпереживання, страх)</p> <p>Правила охорони голосу та співу.</p> <p>Охоронний співоочий режим.</p> <p>Правильна співооча постава.</p>

Змістова лінія «Про що розповідає музика»

<p>за уточненням вчителя <i>розуміє</i> мовлення вчителя; <i>має уявлення</i> про роль музики в житті людини; <i>має уявлення</i> про основні джерела музики; за допомогою вчителя <i>називає і розрізняє</i> на слух звучання дитячих шумових і музичних інструментів; за підказкою вчителя <i>розрізняє</i> на слухвокальну та інструментальну музику; <i>має уявлення</i> про правила співу, охорони голосу та співу, співочої постави, навички правильного дихання, диригентські жести тощо; за підказкою вчителя <i>виконує</i> правила охорони голосу та співу; <i>дотримується</i> правильної співочої постави; <i>намагається</i> правильно дихати; за вказівкою вчителя <i>реагує</i> на диригентські жести; за нагадуванням вчителя <i>співає</i> округлим та протяжним звуком; <i>має уявлення</i> про особливості музичних звуків; під керівництвом вчителя <i>слухає</i> музичні звуки; <i>повторює</i> за вчителем назви висоти звучання музичних звуків (високо - низько); тривалість їх звучання (довгі - короткі); їх динамічні відтінки (гучно - тихо); за допомогою вчителя <i>намагається розпізнавати</i> висоту, тривалість та динамічні відтінки музичних звуків; під керівництвом вчителя <i>розрізняє</i> звуки голосу (вчителя, учнів, інших); за підказкою вчителя <i>розрізняє</i> звуки голосів у класі; <i>слухає</i> звучання музичних інструментів; за допомогою вчителя <i>розрізняє</i> на слух звук голосу та звуки музичних інструментів;</p> <p><i>має уявлення</i> про українські народні пісні ; за допомогою вчителя <i>впізнає і називає</i> пісню, яка звучала на уроці; за допомогою вчителя <i>визначає</i> характер пісні; за допомогою вчителя <i>добирає</i> до змісту пісні відповідний малюнок, картинку, картку тощо;</p> <p><i>має уявлення</i> про українські народні танці; <i>слухає</i> звучання українських народних танців ; за допомогою вчителя <i>впізнає і називає</i> танець, який звучав на уроці.</p>	<p>Музика в житті людини. Роль музики в житті людини.</p> <p>Музика як мистецтво. Музика вокальна та інструментальна.</p> <p>Правила співу. Навички правильного дихання.</p> <p>Диригентські жести (увага, вступ, закінчення). Особливості музичних звуків (високі й низькі, довгі та короткі, гучні й тихі). Слухова увага та зосередженість в процесі слухання музичних звуків.</p> <p>Позитивні емоції (радість, задоволення) в процесі слухового сприймання музичних звуків.</p> <p>Забарвлення звучання голосу людини та музичних інструментів.</p> <p>Українська народна пісня (назва, текст пісні). Колискові, щедрівки</p> <p>Український народний танець. Ритмічність народного танцю. Гопак, козачок.</p> <p>Ритмічний супровід до пісень і танців. Темпоритмічна діяльність.</p>
---	---

<p>під контролем вчителя <i>створює</i> простий ритмічний супровід плесканням, вистукуванням, тупотінням тощо; під керівництвом вчителя <i>реагує</i> на різні ритмічні супроводи; за допомогою вчителя <i>узгоджує</i> ритмічний супровід із словами тексту; <i>узгоджує</i> власні ритмічні дії з колективом;</p>	
<p><u>Орієнтовний матеріал для сприймання:</u> Українські народні пісні, «Ходить гарбуз по городу»; «Щедрик-ведрик», «Зайчику, зайчику», Я.Степовий; «Котику сіренький»; «Мак» (обр. Я.Степовий), «Осінь ходить по лісах», О.Тилічєєва; «Що у осені в кошику?», О.Тилічєєва; «На місточку», А.Філіпенко, Г.Бойко; «Гарний танець гопачок», А.Філіпенко; українські народні танці, «Козачок»; «Гопак»; В.Моцарт, Балет «Маленькі дрібнички», № 10, Gavotte; Й.Бах, Оркестрова сюїта № 3, Арія; П.Чайковський, Дитячий альбом, «Марш дерев'яних солдатиків», «Баба-Яга»; І.Штраус, «Марш Радецького»;</p> <p><u>Орієнтовний матеріал для виконання:</u> Українські народні пісні, «Налетіли журавлі»; «Щедрик-ведрик», «Як діждали літа»; «Зозуля», Я.Степовий; «Збирай урожай», А.Філіпенко, Т.Волгіна; «По малину в сад підемо», А.Філіпенко, Т.Волгіна; «Про ведмедика», А.Філіпенко, Т.Волгіна; «Новорічна», А.Філіпенко, Г.Бойко; «Зимонька-снігуронька», Я.Степовий, «На місточку» А.Філіпенко, Г.Бойко; «Киця», В.Вітліна, Н.Найдьонова; «Калачі», А.Філіпенко, Г.Демченко. Українські народні пісні, «Налетіли журавлі»; «Щедрик-ведрик», «Як діждали літа»; «Зозуля», Я.Степовий;</p> <p><u>Орієнтовний матеріал для музикування та виконання в русі:</u> Українські народні пісні, «Іди, іди дощику»; «Я коза ярая»; «Ладки-ладки», В.Верховинець; «Дрібушечки», Я.Степовий; «Гроза», С.Бублей; «Гоп, гоп, ту-ту-ту», «Сорока-ворона», «Вийди, вийди, сонечко»; «Дрібушечки», Я.Степовий. <i>Вчитель може додавати або самостійно добирати інші музичні твори для сприймання, виконання та музикування з урахуванням сучасних напрацювань та особливостей інтелектуального розвитку учнів.</i></p>	

Класно-урочна форма навчання: 3 год./тиждень, 105 год./рік, 2 резервних
Індивідуальна форма навчання: 0,5 год. /тиждень, 17,5 год./рік, 1 резервних

Предметно-орієнтовані компетентності	Орієнтовний зміст навчального матеріалу
Рухова діяльність	
<p><i>має</i> елементарне уявлення про фізичну культуру та її значення (за підказкою вчителя); <i>має</i> уявлення про правила поведінки та гігієни учнів під час проведення уроків фізичної культури; правила безпеки при виконанні фізичних вправ; підготовку до уроку; вимоги до спортивної форми та взуття (за підказкою вчителя); <i>здійснює</i> підготовку до уроку фізичного виховання (за допомогою чи під контролем учителя); <i>дотримується</i> основних правил поведінки, гігієни та техніки безпеки на уроці фізичної культури; вимог до спортивної форми та взуття (за допомогою чи за вказівкою вчителя);</p> <p><i>Сприймає</i> звернене мовлення вчителя (за підказкою вчителя);</p> <p><i>Сприймає</i> терміни з предмету фізична культура (за допомогою чи за підказкою вчителя). <i>Здійснює</i> носове дихання (за допомогою чи наслідуючи вчителя); <i>виконує</i> вправи з дозованим опором (надуває іграшки, м'ячі тощо) (за допомогою чи наслідуючи вчителя); <i>виконує</i> вправи з подовженим видихом, з вимовлянням звуків на видиху (за допомогою чи наслідуючи вчителя);</p> <p><i>Розрізняє</i> основні частини тіла, задіяні при виконанні вправи (за допомогою вчителя); <i>виконує</i> нахили тулуба (вперед, назад) (за допомогою чи наслідуючи вчителя); <i>виконує</i> нахили голови (вперед, назад, праворуч, ліворуч) (за допомогою чи наслідуючи вчителя); <i>виконує</i> повороти голови (праворуч, ліворуч) (за допомогою чи наслідуючи вчителя); <i>виконує</i> повороти тулуба (праворуч, ліворуч) (за допомогою чи наслідуючи вчителя); <i>здійснює</i> симетричні махи руками (вгору, вниз, в сторони) (за допомогою чи наслідуючи вчителя); <i>виконує</i> згинання та розгинання стоп (одночасно та по чергово) у в.п. сидячи та у в.п. лежачи на спині (за допомогою чи наслідуючи вчителя); <i>уміє</i> узгоджувати дихання з виконанням вправи (за допомогою вчителя);</p> <p><i>Має</i> елементарне уявлення про узгодження дихання при виконанні вправи (за допомогою чи за вказівкою вчителя); <i>виконує</i> рекомендації учителя при виконанні вправи; <i>виконує</i> легкий струс руки з невеликим нахилом тулуба в бік</p>	<p>Фізична культура та її значення в житті людини. Правила поведінки, гігієни та техніки безпеки на уроці фізичної культури. Підготовка до уроку фізичної культури. Вимоги до спортивного одягу та взуття.</p> <p>Сприйняття зверненого мовлення вчителя та практичного матеріалу. Терміни з предмету фізична культура. Дихальні вправи.</p> <p>Вправи на розтягування.</p> <p>Вправи на розслаблення.</p>

цієї кінцівки (чергуючи руки) (за допомогою чи наслідуючи вчителя);
виконує струси рук, нахилившись вперед (одночасно та по чергово) (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

Розрізняє основні частини тіла, задіяні при виконанні вправи; основні просторові характеристики виконаної рухової дії (за допомогою вчителя);
використовує засвоєний словник в межах зрозумілого мовленнєвого матеріалу (за допомогою вчителя);
виконує вузьку стійку ноги нарізно на пальцях, стопи рівнобіжні (за допомогою чи наслідуючи вчителя);
виконує ходьбу прямо та боком по мотузці (гімнастичному канату, обручу), покладеній на підлогу (за допомогою чи наслідуючи вчителя);
виконує ходьбу обмеженою площиною (по «коридору» на підлозі) (за допомогою чи наслідуючи вчителя);
виконує переكاتи з пальців на п'яти та навпаки, стоячи серединою стопи на гімнастичній палиці (за допомогою чи наслідуючи вчителя);
виконує котіння стопами малого м'яча у заданому напрямку (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

Знає своє місце в строю (за допомогою чи за вказівкою вчителя);
сприймає та виконує команди вчителя (за допомогою чи за вказівкою вчителя);
здійснює шиккування парами, в коло, колону та шеренгу по одному та перешикування (за допомогою чи за показом учителя);
виконує ходьбу в обхід (за допомогою чи за показом вчителя);

Розрізняє початок та кінець музичного твору (з допомогою чи за вказівкою вчителя);
сприймає використані під час уроку наочні посібники (кіно -, відеозапис, світлосигналізацію, плакати, таблички тощо) (за допомогою вчителя);
розрізняє контрастні динамічні відтінки (швидко – повільно) (за допомогою вчителя);
виконує ходьбу з зупинками в кінці музично-ритмічної фрази (за допомогою чи за показом учителя);
виконує ходьбу, біг, нахили голови з предметами (різнокольоровими іграшками, м'ячами, гімнастичними стрічками тощо) та без них під музично-ритмічний супровід (за показом чи наслідуючи вчителя);
виконує ритмічні рухи з використанням стрічок, обручів, м'ячів тощо (за допомогою чи наслідуючи вчителя);
стежить за діями інших учнів в процесі заняття та підпорядковує свої дії спільним (за допомогою вчителя);
вміє узгоджувати дихання з фазами рухів (за допомогою чи наслідуючи вчителя);
емоційно реагує на танцювальні ситуації (під контролем

Вправи для розвитку координаційних здібностей

Стройові вправи

Ритмопластичні вправи.

учителя);

Розрізняє використані предмети за розміром, кольором (за допомогою чи за підказкою вчителя);

здійснює перекати з пальців на п'яти та навпаки, стоячи серединою стопи на гімнастичній палиці (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

виконує ходьбу, нахили голови, стрибки, біг з предметами в руках (з допомогою чи за показом учителя);

виконує присідання з обручем та стоячи в обручі (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

виконує перекочування великого м'яча за орієнтирами (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

виконує підкидання вгору та ловлю двома руками великого м'яча (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

виконує кидання великого м'яча по підлозі (стіні) та його ловлю двома руками (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

Розрізняє пальці кисті, що використовуються при виконанні вправи (за допомогою вчителя);

використовує засвоєний словник у межах зрозумілого мовленнєвого матеріалу (за допомогою вчителя);

виконує згинання та розгинання пальців на витягнутих вперед руках (симетричне та асиметричне) (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

виконує з'єднання, стискання та розтискання долонь (у в.п. лікті в сторони) (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

виконує мудру «Знання» (за допомогою вчителя);

здійснює кругові рухи кистями (за допомогою чи за показом учителя);

Сприймає використані наочні посібники (кіно -, відеозапис, фотографії, плакати, піктограми, таблички тощо) (за допомогою чи за підказкою вчителя);

розрізняє зображення знайомих тварин і предметів (з допомогою чи за підказкою вчителя);

розрізняє елементарні просторові характеристики виконаної рухової дії (за допомогою вчителя);

використовує здобуті рухові навички (ходьбу, стрибки, повзання тощо) для виконання заданої імітації (за допомогою чи за показом учителя);

емоційно реагує при виконанні імітаційних вправ (під контролем учителя);

вміє імітувати руховими діями окремих тварин, предмети: імітує пересування kota, миші, їжака, хом'ячка, зайця, м'яча, поїзда (за допомогою чи за показом учителя);

має елементарне уявлення про основні фізкультурно-спортивні приміщення (за допомогою чи за вказівкою вчителя);

має елементарне уявлення про основні частини тіла, задіяні при виконанні вправ; правильне дихання під час виконання

Вправи з використанням гімнастичних предметів і приладів

Кистьова та пальчикова гімнастика

Імітаційні вправи

Спортивно-прикладні вправи.

вправи; правила поведінки, гігієни та техніки безпеки при виконанні спортивно-прикладних вправ (за допомогою чи за підказкою вчителя);

використовує засвоєний словник в межах зрозумілого мовленнєвого матеріалу (з допомогою вчителя);

виконує ходьбу: по колу, в колоні, в шерензі, парами; зі зміною напрямку; зі зміною темпу (наслідуючи чи за показом учителя);

виконує ходьбу обмеженою площиною, з переступанням через предмет, по предмету, імітаційну ходьбу (за допомогою чи за показом учителя);

• *виконує* біг повільний; швидкий; у чергуванні з ходьбою; зі зміною темпу; зі зміною напрямку; підтюпцем; навздогін (наслідуючи чи за показом учителя);

виконує стрибки: на місці на обох ногах; на обох ногах з переміщенням вперед, назад, праворуч, ліворуч; через перешкоду (через лінію, мотузок, обруч); в глибину з висоти до 40 см із м'яким приземленням. (за допомогою чи за показом учителя);

здійснює метання: метання великого м'яча в горизонтальну ціль та його ловля (обомі руками); підкидання та ловля великого м'яча (обомі руками); *кидання м'яча об землю та його ловля (обомі руками) (за допомогою чи за показом учителя)*);

виконує лазіння: по гімнастичній лаві в упорі на колінах і рачки, захоплюючи руками краї лави (вперед); перелізання з опорою на груди; підлізання та перелізання через предмет (h=40 см) (наприклад, перелізання довільним способом через гімнастичну лаву); обмеженою площиною; довільне влізання на гімнастичну стінку та злізання з неї (до визначеної висоти) (за допомогою чи за показом учителя);

виконує повзання по гімнастичному мату довільне; по гімнастичному мату, оминаючи перешкоди; обмеженою площиною (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

уміє співпрацювати в парі та групі (за допомогою вчителя);

уміє узгоджувати дихання з виконанням фізичної вправи (за допомогою чи наслідуючи вчителя);

Має уявлення про правила поведінки та гігієни при проведенні рухливих ігор; правила безпеки при виконанні рухових дій; зміст розучених ігор (за допомогою чи за підказкою вчителя);

дотримується правил поведінки, гігієни та техніки безпеки (за допомогою чи за вказівкою вчителя);

використовує засвоєний словник в межах зрозумілого мовленнєвого матеріалу, застосовуючи його в процесі уроку (за допомогою чи за підказкою вчителя);

спілкується (питає, відповідає, передає потрібні предмети тощо) з іншими учнями та вчителем в процесі гри (відповідно до індивідуальних психофізичних можливостей);

емоційно реагує на процес і результат рухливої гри (під контролем учителя);

виконує ходьбу, біг, стрибки, лазіння та повзання в ігрових ситуаціях (з допомогою чи за показом учителя);

Рухливі ігри.

<p><i>вміє грати в 3-4 рухливі гри (за допомогою чи за показом учителя);</i> <i>вміє узгоджувати свої дії з діями інших гравців (за допомогою вчителя);</i></p>	
Ігрова та змагальна діяльність	
<p><i>Має уявлення про правила поведінки та гігієни при проведенні рухливих ігор, естафет, змагань; правила безпеки при виконанні рухових дій; зміст розучених ігор (за допомогою чи за підказкою вчителя);</i> <i>бере участь у рухливих іграх, естафетах і змаганнях різного рівня тренувального навантаження (за допомогою чи під контролем учителя);</i> <i>бере участь у різних змаганнях: «Веселі старты», спартакіади від «Інваспорту» з різних видів спорту, фестивалі народних розваг і ігор, фізкультурні свята, Дні здоров'я та фізичної культури тощо (за допомогою чи під контролем учителя);</i> <i>дотримується правил поведінки, гігієни та техніки безпеки в процесі ігрової та змагальної діяльності (за допомогою чи за вказівкою вчителя);</i> <i>використовує засвоєний словник в межах зрозумілого мовленнєвого матеріалу, застосовуючи його в процесі ігрової та змагальної діяльності (за допомогою чи за підказкою вчителя);</i> <i>емоційно реагує на процес і результат процесі ігрової та змагальної діяльності (за допомогою чи під контролем учителя);</i> <i>вміє узгоджувати свої дії з діями інших гравців (за допомогою вчителя);</i> <i>спілкується (питає, відповідає, передає потрібні предмети тощо) з іншими учнями та вчителем в процесі ігрової та змагальної діяльності (відповідно до індивідуальних психофізичних можливостей) (за допомогою чи за підказкою вчителя);</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>вміє співпрацювати в парі та групі (за допомогою вчителя);</i> <i>вміє узгоджувати дихання з фазами рухів (за допомогою чи наслідуючи вчителя);</i></p>	<p>Рухливі ігри, естафети, змагання. Українські народні ігри.</p>
Комунікативна діяльність	
<p><i>Сприймає звернене мовлення вчителя та однокласників (за підказкою вчителя);</i> <i>має уявлення про способи взаємодії з оточуючими й окремими людьми та подіями (за допомогою чи за підказкою вчителя);</i> <i>спілкується (питає, відповідає, передає потрібні предмети</i></p>	<p>Уроки фізичної культури, фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня, фізкультурно-масові</p>

тощо) з іншими учнями та вчителем в процесі підготовки до уроку чи рухової дії (відповідно до індивідуальних психофізичних можливостей); <i>вміє узгоджувати</i> свої дії з діями товаришів і вчителя (за допомогою чи під контролем учителя);	заходи
---	--------

Корекційно-розвиткова робота

Необхідність та направленість корекційної роботи визначається шляхом вивчення особливостей розвитку учня вчителем та ШПМПК на основі корекційно-розвиткових програм, рекомендованих МОН України і розміщених на офіційному веб-сайті МОН.

З метою належної організації корекційно-розвиткової роботи на базі школи організовано роботу соціально-психологічної служби школи, до складу якої входять 3 практичні психологи та соціальний педагог. Над подоланням мовленнєвих порушень у здобувачів освіти працюють 4 вчителі-логопеди.

Відповідно до наказу Міністерства освіти та науки України №814 від 26.07.2018 року « Про затвердження типової освітньої програми початкової освіти спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами» (додаток 17 до Типової освітньої програми) визначено перелік корекційно-розвиткових програм для дітей з особливими освітніми потребами.

Предмет	Корекційно-розвиткові програми, рекомендовані МОН
Розвиток мовлення	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Розвиток мовлення» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Хайдарова О.С., Блеч Г.О.)
Лікувальна фізкультура	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Лікувальна фізкультура» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Бобренко І.В.)
Ритміка	Програма з корекційно-розвиткової роботи «У світі ритмів» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Левченко Л.Й., Гладченко І.В.)
Соціально-побутове орієнтування	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Соціально-побутове орієнтування» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з інтелектуальними порушеннями (авт. Ярмола Н.А.)
	Програма з корекційно-розвиткової роботи «Корекція розвитку» для 1-4 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з порушеннями опорно-рухового апарату (авт. Чеботарьова О.В, Іоганова Н.А.)

**Навчальний план для початкової школи
з навчанням українською мовою
1 клас
Загальноосвітня програма**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
Мовно-літературна	Українська мова	4
	Англійська мова	1
Математична	Математика	2
Природнича, технологічна, інформатична, соціальна та здоров'язбережна, громадянська, історична	Я досліджую світ	1,5
Мистецька*	Мистецтво	0.5
Фізкультурна*	Фізична культура	0.5
Корекційно-розвиткові заняття	<u>Корекція розвитку</u>	0,5
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		10

*Мистецька освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Мистецтво».

*У разі звільнення учнів від фізичної культури години, передбачені на вивчення цього предмету додаються до вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ», оскільки в даний курс інтегрується здоров'язбережна освітня галузь

Навчальний план
початкової освіти для спеціальних закладів (класів) загальної середньої
освіти з українською мовою навчання
дітей з інтелектуальними порушеннями
1 клас
Індивідуальна форма навчання

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень
Мовно-літературна	Українська мова	4
Математична	Математика	2
Природнича Соціальна і здоров'язберезувальна Гроиадянська та історична	Я досліджую світ	1.5
Технологічна	Трудове навчання	0.5
Фізкультурна*	Фізична культура	0.5
Мистецька*	Мистецтво	0.5
Корекційно- розвиткові заняття	Розвиток мовлення	0.5
	Соціально-побутове орієнтування	0.5
Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових		10

*Для індивідуальної форми навчання мистецька освітня галузь реалізується через інтегрований курс «Мистецтво»

*У разі звільнення учнів від фізичної культури години, передбачені на вивчення цього предмету додаються до вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ», оскільки в даний курс інтегрується здоров'язбережна освітня галузь

Навчальний план
початкової освіти для спеціальних закладів (класів) загальної середньої
освіти з українською мовою навчання
дітей з інтелектуальними порушеннями
1 клас
Класно-урочна форма навчання

Освітні галузі	Предмети	Кількість годин на тиждень
Мовно-літературна	Українська мова	7
Математична	Математика	4
Природнича Соціальна і здоров'язберезувальна Громадянська та історична	Я досліджую світ	3
Технологічна	Трудове навчання	2
Мистецька*	Образотворче мистецтво	1
	Музичне мистецтво	1
Фізкультурна*	Фізична культура	3
Усього:		21
Корекційно-розвиткова робота	Розвиток мовлення	4
	Лікувальна фізкультура	1
	Ритміка	1
	Соціально-побутове орієнтування	2
Додатковий час на предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2
Гранично допустиме навчальне навантаження		20

* Години, передбачені для фізичної культури та корекційно-розвиткової роботи, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

*Для класно-урочної форми навчання мистецька освітня галузь реалізується через предмети «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво»

Освітня програма в обсязі 58 (п'ятдесят вісім) сторінок пронумерована, прошнурована, скріплена печаткою.

30 серпня 2018 року

Директор

Н.В.Бондаренко